

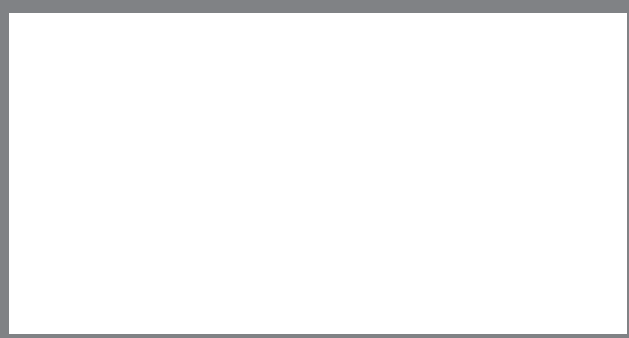
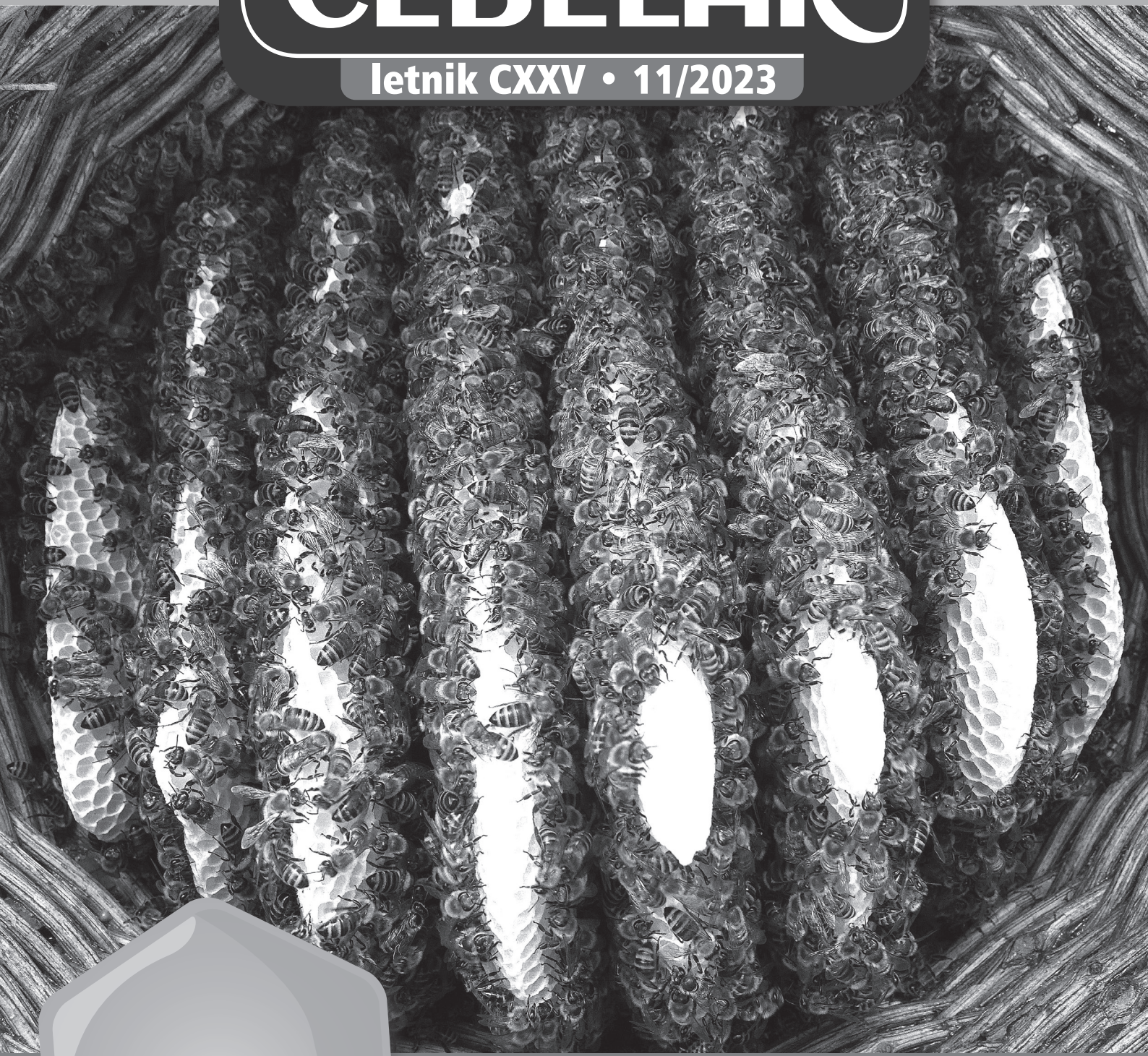

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXV • 11/2023

Anton Janša
1734–1773

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 046 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vransko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destričnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobropole, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji, Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Sentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovniki, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

PRODAM

Med, akacijev, cvetlični, lipov in ajdov. Možna dostava na dom, 041 784 775.

Med, cvetlični. Dolenjska, 031 882 295.

Med, lipov, v rinfuzi. Okolica Novega mesta, 041 703 051.

Med, akacijev, lipov, gozdni in kostanjev, v posodah po pribl. 27 kg. Možna dostava v Novo mesto in Ljubljano. Bela krajina, 031 553 293.

Med, kostanjev, akacijev, lipov in cvetlični. Pakirano v PP-vedra po 40 kg. Okolica Brežic, 031 699 864.

Med, lipov in cvetlični, letošnji. Pakiran v vedrih po 28 kg. Pivka, 051 815 772.

Med, akacijev, cvetlični, lipov ajdov in kostanjev. Cena po dogovoru, možnost dostave v LJ. Murska Sobota, 041 252 695.

Med lipov in cvetlični. Pivka, 070 684 784

Med, cvetlični. Informacije na: 031 882 295.

Med, cvetlični, akacijev, lipov, gozdni in kostanjev. V 300-kg sodih ali manj. Okolica Novega mesta, 040 165 921.

Med, cvetlični in akacijev, ter **matični mleček**. Lovrenc na Dravskem polju, 041 579 827.

Med, akacijev, cvetlični in gozdni. Možna dostava do LJ. Prekmurje, 041 340 408.

Med, različnih sort. V sodih po 80 kg. SMGO. Cerklje, 031 892 952.

Med, bršljanov, lipov in cvetlični. Kočevska Reka, 041 491 307.

Med, gozdni in cvetlični. Tuhinjska dolina, 041 793 225.

Med, cvetlični. Dan v analizo leta 2022. Kristaliziran, v sodih po pribl. 80 kg. Moravske Toplice, 040 302 523.

Med, akacijev, cvetlični, gozdni in lipov. Cerklje, 041 881 830.

Med, cvetlični, akacijev, ajdov, lipov in kostanjev. Odranci, 041 354 860.

Med, gozdni, hojev in lipov, na drobno ali v rinfuzi. Okolica Vuhreda, 02 88 73 733.

Med, gozdni in cvetlični (lipov), v rinfuzi. Dostava po dogovoru. Okolica Novega mesta, 041 703 051.

Med, cvetlični, akacijev, gozdni, kostanjev in lipov, ter **matični mleček**. Ptujška Gora, 041 587 573.

Cvetni prah, sveže zamrznjen in očiščen nečistoč. Domžale, 041 980 224.

Cvetni prah, letošnji, kakovosten in posušen (sadno drevje, regrat, javor). Pošljemo tudi po pošti. Šenčur, 040 957 885.

Cvetni prah, suh in vakuumsko pakiran po 2 kg. Nabran v neokrnjeni naravi Kozjanskega. Pošljem tudi po pošti, 031 505 566.

Cvetni prah. Dolenjska, 031 474 758.

Cvetni prah (cvetlični, kostanjev), zračno sušen, očiščen in zamrznjen. Pošljem tudi po pošti, 041 947 836 ali 051 366 071.

Čebelji vosek, 25 kg. Jesenice na Dolenjskem, 041 858 736.

Čebelje družine, močne, že zdravljene in nakrmjene, na 5, 7 ali 10 AŽsatih z letošnjimi maticami. Ugodno prodam. Srednja vas, 031 826 812.

Čebelje družine (8 kos) v nakladnih panjih in več prašilkov na AŽsatju (7S). Kupec ima lahko čebele na razvoju in akacijevi paši v Goriških brdih, 041 704 233.

Čebeljak, lesen in registriran. Pokrit z opeko bobrovec (za 8 do 15 panjev). Parcela, južna sončna lega na položnem hribu, 23 arov (ekstenziven sadovnjak), v Dankovcih v Krajinskem parku Goričko, 15 km iz M. Sobote, 031 310 757.

Zabojnik s 44 AŽ-panji, naseljeni z družinami. Tišina, 041 351 985.

Zabojnik za prevoz čebel od 36 do 54 AŽ-panjev. Škofja Loka, 031 786 303.

LR-panje 9S, komplet (20 kosov): ena 1/1- in tri 2/3-naklade, pitalnik, matična rešetka, streha, barvani. Kranj, 031 343 163.

Lipove AŽ-panje, šestkrat vrtane. Lahko zažicene, pošljem po hitri pošti. Škofja Loka, 031 753 345.

Točilo, 4-satno z motorjem, staro 12 let, primerno za čebelarje začetnike. Cerklje, 031 292 577.

Točilo, 4-satno, inoks, električni pogon. Nova Gorica, 031 206 350.

Smukalnik cvetnega prahu, lesen, 60 kosov. Domžale, 041 980 224.

Napravo za čiščenje cvetnega prahu. Inoks konstrukcija. Domžale, 041 980 224.

Kombinezon, ventilacijski. Okolica Goriškega, 051 635 982.

MENJAM

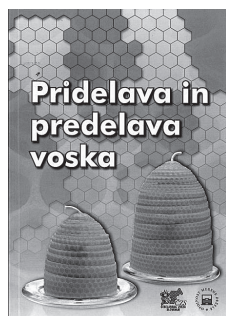
Med, lipov, zelo kakovosten, za kostanjev in cvetlični med. Srednja vas, 031 826 812.

Novembrska akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01 729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

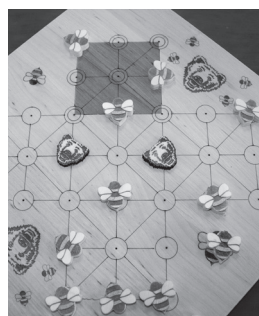
Otroški predpasnik 11,00 EUR
-10% = 10,00 EUR

Pridelava in predelava voska
4,34 € - 10% = 3,90 EUR

Vse o sodobnem čebelarjenju
22,95 EUR - 10% = 20,60 EUR

Lesena igra Čbelica 33,55 EUR
-10% = 30,20 EUR

Igra spomin 5,00 EUR
-15% = 4,30 EUR

Nalivno PERO

Čebelarška zveza Slovenije je izdala posebno nalivno pero z napisom Čebelarstvo v Sloveniji, način življenja. Pero je bilo darilo vsem gostom slavnostne akademije 30. septembra.

Zdaj je na voljo tudi v prodaji, cena 15,00 EUR - 15% = 12,75 EUR + poština. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01 729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

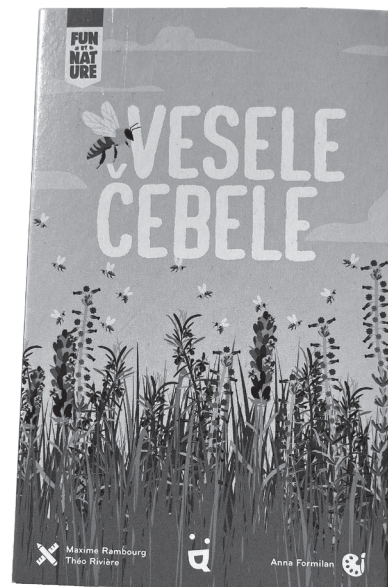
IGRA s kartami VESELE ČEBELE

Vesele čebele so zabavna igra s kartami, kjer s svojimi čebelami skušamo osvojiti čim več rožnih kart. A previdno, saj nam čebele, ki jih nismo izbrali, nekoliko zamerijo in raje odtavajo k sosеду!

Vsako serijo bomo igralci namreč sočasno odigrali le določeno število svojih kart. Te se razlikujejo v barvi, in igralec, ki ima večino pri določeni barvi odigranih kart, bo za nagrado prejel rožno karto te barve (te pa imajo tudi različne točkovne vrednosti). Odigrane čebele se nam nato vrnejo v roko, neodigrane pa so vmes pobegnile k sosеду. Še dobro, da so vse čebele tako muhaste, in da smo zato od drugega soseda prejeli njegove. Le s spretnim igrajem in predvidevanjem potez nasprotnikov bomo osvojili največ točk!

Cena kompleta: 18,90 EUR + PTT

Vsa naročila sprejemamo na tel.: 01 729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si

Čebelarska zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarske zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- BeeConn tehcnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarski center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiške občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Primož Rože s. p.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti:

www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

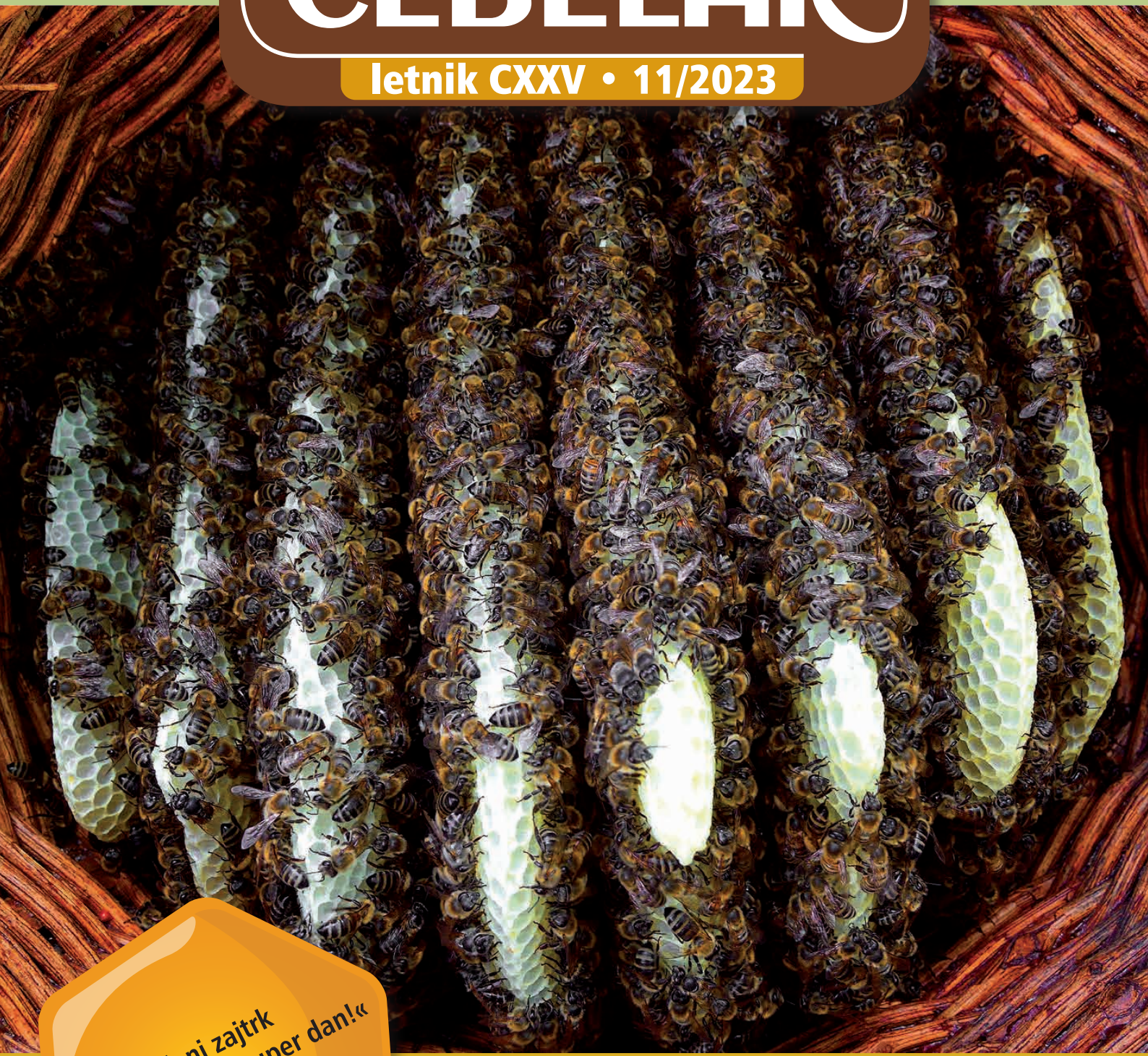

Slovenski ČEBELAR

Anton Janša
1734–1773

letnik CXXV • 11/2023

Medeni zajtrk
»Kruh za zajtrk – super dan!«

- Ocena čebelarke pašne sezone 2023
- Bršljan, čebelarjev blagoslov ali prekletstvo
- Najboljše tehnološke rešitve v čebelarstvu v letu 2023

Ko skrbimo za čebele, skrbimo za prihodnost.

Zavedamo se, da brez čebel ni življenja, biotske pestrosti, ni skoraj tretjine hrane ... Kar pomeni, da ni prihodnosti. Zato s ponosom podpiramo svetovno znano slovensko čebelarstvo ter prispevamo k ohranjanju naše bogate kulturne dediščine, zaščiti okolja in investiramo v lepšo prihodnost, ki si je brez čebel ne moremo predstavljati.

NLB

Drage čebelarke, dragi čebelarji!

Čeprav smo že v novembru, se oziram nazaj v september, ki je bil praznično obarvan. V sredo, 13. septembra, na dan 250. obletnice smrti Antona Janše, so se predstavniki Čebelarke zveze Slovenije v zgodnjih jutranjih urah odpravili na Dunaj. Predsednik Boštjan Noč, podpredsedniki Marija Sivec, Marko Alauf, Janez Vencelj, pooblaščenec predsednika ČZS Karl Vogrinčič, predsednik ter praporščak Čebelarkega društva Breznica in Albin Zajc so položili venec ob spominsko ploščo v dunajskem parku Augarten in se tako poklonili ikoni slovenskega čebelarstva Antonu Janši.

Ta isti dan je na Slovenski matici potekal posvet z naslovom: Anton Janša v evropskem in slovenskem prostoru nekoč in danes. Na posvetu so strokovnjaki z različnih področij predstavili svoja raziskovanja ter poglede na vlogo Antona Janše v perspektivi preteklosti in prihodnosti. Ugotovili so, da je veliki čebelar pomemben del kulturne dediščine, saj je njegovo ime prisotno tako v dokumentarnem kot leposlovnem knjižnem gradivu. Da se tukaj odmev velikega imena ne konča, pa so obljubili ob zaključku posveta, katerega vloga je bila pravzaprav zasnova za izdajo novega zbornika o Antonu Janši, ki ga prav verjetno lahko pričakujemo že naslednje leto. Da veliko čebelarstvo ime tudi na televizijskih zaslonih ne bo prezrto, so nam zagotovili na RTV

Slovenija, ki ima v naslednjem letu v načrtu posneti dokumentarni film o znamenitem čebelarju.

Omenjena dogodka sta nas na Čebelarke zvezi Slovenije že dobro ogrela, da smo imeli še večji zagon za priprave na slavnostno akademijo. V soboto, 30. septembra, se je Cankarjev dom čebelarstvo obarval. Prireditev je bila slavnostna, čestitali so nam številni predstavniki. Predsednica države Nataša Pirc Musar in drugi visoki gostje so nam s svojo prisotnostjo in govori dali priznanje, da je čebelarstvo v Sloveniji uspešno, vidno in zelo pomembno. Na koncu smo bili zadovoljni, da nam je uspelo organizirati lepo prireditev.

Da ni vse samoumevno, je s svojim govorom dal misliti Jeff Pettis, predsednik Apimondie, ki je povedal, da nam zavida, kako je slovensko čebelarstvo organizirano, da imamo svojo himno, prapore in svečano čebelarstvo obleko. Če grobo zbanaliziram, bi lahko rekla, da je v zgodovini obleka v večini pomenila statusni položaj v družbi. Lahko je izkazovala odklon ali pripadnost določeni skupini. A svečana čebelarstvo obleka nosi tudi veliko pomensko simboliko, saj pooseblja velika čebelarstvo imena, čebelarstvo delo, znanje, tradicijo, čebelarstvo društva ter delovanje in ne nazadnje tudi vse zaslužne čebelarke in čebelarje, ki so prispevali k uspehom v zadnjih 150 letih organiziranega čebelarstva.

Mara Golob Meserko

Kakovost, tradicija in evropska prepoznavnost

»Je med z znakom zaščitene geografske označbe (ZGO) ali zaščitene označbe porekla (ZOP) res kakovostnejši od medu brez te oznake? Kakšna je prednost vključitve v evropsko shemo kakovosti? Ali bom z vključitvijo v shemo kakovosti prodal več medu in po višji ceni?« To so vprašanja čebelarjev, ki razmišljajo o vključitvi v shemo kakovosti.

Ko postanete pridelovalec Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo (SMGO), pridelovalec Kraškega medu ali Kočevskega gozdnega medu z zaščiteno označbo porekla potrošniku jasno sporočate, da se kakovosti svojega medu zavedate, zaupate svoji dobri čebelarški praksi in vam dodaten nadzor kakovosti ne pomeni ovire. Veliko medu slovenskih čebelarjev dosega kriterije višje kakovosti, ki so potrebni za vključitev v sheme, zato certifikat pomeni samo potrditev dobrega dela in zagotovilo potrošniku o nakupu izredno kakovostnega čebeljega pridelka z zagotovljeno sledljivostjo. Značka »zaščitena geografska označba« in »zaščitena označba porekla« sta med potrošniki čedalje prepoznavnejša, saj je vedno več pridelkov in izdelkov vključenih v evropske sheme kakovosti. V Sloveniji je trenutno zaščiteno 24 živil, v Evropski uniji pa 1455.

Aljaž Debelak, svetovalec za zagotavljanje varne hrane

KAZALO

UVODNIK

Mara Golob Meserko 293

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Aleš Bozovičar: Ocena čebelarstva pašne sezone 2023 296

Simon Golob: Azijski sršen in njegovo širjenje 297

Matjaž Levičar: Bršljan, čebelarjev blagoslov ali prekletstvo? 298

DELO ČEBELARJA

Klavdijo Babič: Čebelarjeva opravila v novembru 300

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Simon Golob: Najboljše tehnološke rešitve
v čebelarstvu v letu 2023 302

Mara Golob Meserko: 305

DIVJI OPRAŠEVALCI

Metka Pislak Ocepek, Danilo Bevk: Bolezni pri čmrlihih 306

OBVESTILA ČZS 309

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 321

V SPOMIN 322

OGLASI 323

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo: 01 729 61 14, 030 604 660, mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor: Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Simon Golob, Urška Intihar, Anton Žakelj, Mira Jenko Rogelj, Borut Preinfalk, Mara Golob Meserko

Urednica: Mara Golob Meserko

Lektorica: Mojca Pipan

Oddaja prispevkov: Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

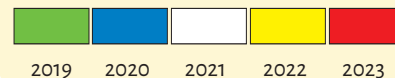
Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7630. Tiskano: 26. 10. 2023.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Fotografija natečaja čebelarstva fotografije Čebelarstva zveze Slovenije 2023. Foto: Ivan Esenko, Slovenija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20,

https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Augustin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si,

Mojca Pišernik: 01/729 61 18, 040/436 518,

mojca.pisernik@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Urška Ratajč: 01 729 61 34, 040 436 514, urska.ratajca@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Svetovalec za izobraževanje in usposabljanje:

Boris Potočnik: 01 729 61 11, 051 637 204, boris.potocnik@czs.si

Računovodstvo: Petra Stropnik: 01 729 61 28, petra.stropnik@czs.si

Uredništvo: Mara Golob Meserko, urednica:

mar.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si,

www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409,

barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna

sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević,

administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009,

zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni

četrtak v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11,

cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem

centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do

12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in

petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem

razvojnno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00

do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): pone-

deljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu

Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek

od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru

Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Okusite pravega

**Vključite se v evropske
sheme kakovosti in
zaščitite svoj med.**

Za smernice zdravega
prehranjevanja obiščite
spletno stran

Sofinancira
Evropska unija

EVROPSKA UNIJA PODPIRA KAMPANJE,
KI SPODBUJAJO VISOKOKAKOVOSTNE
KMETIJSKE PROIZVODE.

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

Ocena čebelarske pašne sezone 2023

Čebelarska pašna sezona za leto 2023 je za nami. Tudi tokratna ni minila brez osvajanja novih rekordov, predvsem takšnih z negativnim predznakom. Imeli smo slabo sezono, v kateri smo se zelo približali stanju iz leta 2021 oziroma so posamezna območja v državi leto 2021 v negativnem smislu celo preseгла, saj čebelarske tehtnice donosov v celi sezoni niso beležile.

Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš (ales.bozovicar@czs.si)

Podnebnne spremembe in njihove posledice se iz leta v leto bolj izražajo, in tudi letos je tako. Lani smo imeli izredno malo padavin, kar je povzročilo veliko sušo in požar na Krasu. Letos je bila slika ravno nasprotna. Vse do septembra smo beležili velike količine padavin, ki so v začetku avgusta povzročile celo poplave katastrofalnih razsežnosti. Prizadeti so bili tudi čebelarji in njihove čebelje družine. Nekaj čebeljih družin je povodenj odnesla skupaj s panji in čebelnjaki, veliko pa je bilo takih, ki jih je voda zalila in zadušila. Sanacija takšnih družin je za čebelarja najbolj stresna, saj iz panja odstranjuje sate, polne vode, blata, in kar je najbolj grozno, sate z zalego in mrtvimi čebelami.

Krivca za slabo sezono nista bila samo pogosta dež in veter. Veliko škode so naredile zimske vremenske razmere, saj je bila zima ponovno mila z majhnimi količinami snežnih padavin in z malo dni z negativnimi temperaturami. Posledice višjih temperatur so se odražale tudi v prehitrem začetku razvoja rastlin. Že ob novem letu smo opazovali cvetenje prvih znanilcev pomladi (navadna leska, črni teloh), kar je za skoraj dva meseca prezgodaj. Ob takšnem stanju narave smo kasneje v času pomladi vedno občutili posledice pozebe, in tudi letos je bilo tako. V aprilu smo imeli vdore mrzlega zraka, ko so se temperature spustile pod -4°C . To je prizadelo brste in cvetove na sadnem drevju ter na za nas čebelarje zelo pomembni rastlini – robiniji. Presenetljivo je bila letošnja pozeba izrazita v nižjih legah, do višine 5 m nad zemljo. Tako da so vrhovi dreves celo cveteli in tudi ponudili zelo kratkotrajno pašo. Donos je bil predvsem odvisen od sreče in lokacije nameščenih čebel, saj je moralo cvetenje sovpadati s suhim in stabilnim vremenom.

Preden opišemo stanje medenja akacije, se ozrimo še v čas pred njim, na čas cvetenja divje češnje ter regrata in nato v čas cvetenja oljne ogrščice. Takrat so bile vremenske razmere zelo neugodne in je bil izkoristek teh paš izredno slab, kar se je poznalo tudi na razvoju čebeljih družin. Ob pomanjkanju nektarja so čebele le s težavo in slabše izkoriščale pelodno pašo. V večjem delu države smo bili prisiljeni čebelje družine krmiti, da smo jim omogočili preživetje in nadaljnji razvoj.

Stanje se tudi po paši na akaciji ni obrnilo na bolje. Javorjeva drevesa so imela majhno število cvetov, uši na njih pa ni bilo. Nekoliko boljšo sliko je obetal razvoj velikega in malega kaparja na smreki. Sicer ju še ni bilo v tolikšnem

število, da bi bila obet za pašo. Obe vrsti smo dokaj lahko našli. To stanje je sicer ugodno za naslednje leto, vendar po takšnih neurjih in padavinah, kot smo jih imeli ravno v času lezenja ličink po smrekovih vejicah, je pričakovati izgube in je težko oceniti, kakšno bo preživetje do prihodnje pomladi.

Lipa in kostanj sta na zgodnjih legah začela cveteti v sredini junija. Pogoji v času cvetenja kostanja niso bili ugodni, zato je bilo medenje zelo skromno. V tem času so bili dobri donosi predvsem z velikolistne in malolistne lipe. Lipa je rastlina, ki tudi ob nekoliko slabših pogojih dobro medi in bo ob takšnih pogojih tudi v prihodnje ena zanesljivejših paš.

Obetali smo si tudi hojevo pašo, ker je bila pojavnost zelene hojeve uši obetajoča. Letos so se razvile kasneje kot v preteklih letih, ko so izločale že v juniju, kar je za samo medenje boljše. Prav tako ni bilo veliko njihovih naravnih sovražnikov in je bil obet za hojevo pašo dober. Žal je tudi pri tej paši imelo glavno vlogo vreme, ki nikakor ni omogočalo, da bi uši lahko izločale mano oziroma jo čebele izkoriščale. Dokončne upe pa so odplaknili neurja v začetku avgusta, ko se je število ušic močno zmanjšalo in se je medenje končalo.

Ugodno vreme smo letos dočakali šele septembra in v začetku oktobra, ko smo ponovno doživljali temperaturne rekorde za ta čas. Takšni pogoji ob zadostni vlagi v tleh so ugajali navadnemu bršljanu, ki je na jugozahodnem, južnem, vzhodnem delu in v posameznih legah Štajerske in osrednjega dela države omogočil solidne, ponekod kar odlične donose. Omenjena paša je za marsikaterega čebelarja bolj breme kot korist, vendar jo je ob takšnih razmerah smiselno izkoristiti, seveda upoštevajoč, da

Zelena hojeva uši na testni plošči

med naglo kristalizira že v satju. Po prenehanju medenja polne sate bršljanovega medu ob samem gnezdu obvezno odstranimo ter čebele dokrmimo, tako da zimo preživijo na sladkorni raztopini.

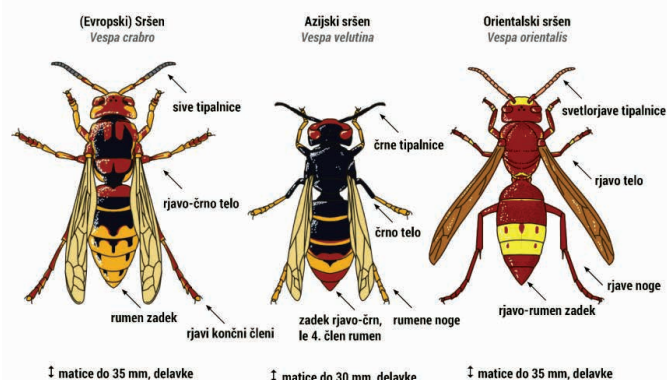
Pogled na letošnjo sezono skozi številke potrjuje realno stanje pri čebeljih družinah in v naših skladiščih medu, kjer so zaloge letošnjega medu zelo skromne, bolje rečeno nične. Ocenjena letna pridelava medu na podlagi

opazovalnih merilnih postaj znaša le 284 ton. Slabše ocenjena sezona je bila le še leta 2021 in je bila celo za 90 ton slabša od letošnje. Vse prehitro se te slabe sezone vrstijo, in ob takšnem stanju je težko optimistično zreti v prihodnost.

Za konec vsem želim dobre in zdrave čebelje družine, njihovo čim boljše preživetje zime in da nam prihodnje leto uspe napolniti skladišča medu do zadnjega kotička.

Azijski sršen in njegovo širjenje

Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja (simon.golob@czs.si)

 azijski sršen (*Vespa velutina*) je vrsta iz družine os (Insecta: Hymenoptera: Vespidae) in izvira iz tropskih in subtropskih predelov jugovzhodne Azije. V Evropi je bil prvič opažen leta 2004 na območju mesta Bordeaux v Franciji. Od tam se je hitro širil po okoliških območjih in je prisoten že v več evropskih državah (Francija, Španija, Združeno kraljestvo, Nizozemska, Belgija, Italija, Nemčija ...). V Franciji hitrost širjenja njegove populacije ocenjujejo na do 200 km letno, v Veliki Britaniji na med 70 in 112 km letno. Širjenje populacije azijskega sršena po Evropi se je nadaljevalo tudi letos, na kar kažejo novice iz več držav. Opažen je bil na več območjih, kjer prej ni bil prisoten, med drugim tudi pri naših »sosedih«. V avgustu so ga opazili na Madžarskem, v kraju Kimle, ki leži približno 13 km južno od meje s Slovaško in 23 km vzhodno od meje z Avstrijo. O pojavu na novih območjih poročajo tudi iz več zveznih dežel v Nemčiji (Severno Porenje - Westfalija, Hessen in Bavarska). O širjenju populacij azijskega sršena so v začetku avgusta poročali tudi iz Združenih držav Amerike. Čebelar iz mesta Savannah v zvezni državi Georgia je o najdbi žuželke obvestil pristojne institucije, ki so potrdile, da gre za omenjeno invazivno vrsto. Da bi se izognili razširitvi in potencialni škodi, je bil vzpostavljen sistem obveščanja in prijave opažanja azijskega sršena ter njegovih gnezd. Približno dva tedna po potrjeni najdbi prvega sršena je bilo opaženo in uničeno že prvo gnezdo.

Azijski sršen (*Vespa velutina*) se po videzu loči od evropskega sršena (*Vespa crabro*) in orientalskega sršena (*Vespa orientalis*). Dolg je od 20 do 30 mm in je manjši od evropskega sršena. Oprsje azijskega sršena je črno do temno rjave barve, členi zadka so rjavi z ozkimi rumenimi obrobami, četrti pa je skoraj popolnoma rumeno oranžne barve. Značilne so tudi rjave noge z rumenimi končnimi deli. Prisotnost azijskega sršena ločimo od evropskega tudi po gnezduh. Kljub temu da obe vrsti gradita gnezda iz celuloze, pa so gnezda azijskega sršena večja, jajčaste oblike in so praviloma visoko v drevesnih krošnjah ter na drugih visokih lokacijah. V premeru merijo do 50 cm in se od gnezd evropskih sršenov ločijo tudi po mestu vhoda. Gnezda azijskega sršena imajo vhod ob strani, gnezda evropskega sršena pa na dnu. Azijski sršen ima podobno kot druge tujerodne vrste velik vpliv na ekosisteme, v katerih se pojavi. V okolici svojih gnezd pleni opraševalce, predvsem medonosne čebele, in tako negativno vpliva na njihovo števila in samo opraševanje. Negativno vpliva tudi na domorodno populacijo evropskega sršena. Pri čemer ne gre za pljenje, pač pa za potegovanje za iste vire hrane.

Več o azijskem sršenu si lahko preberete na QR-povezavi:

Viri:

- de Groot, M., Zidar S., Bevk, D., Pibernik, M., Pislak Ocepek, M., Kus Veenvliet, J., 2020. Načrt za hitro odzivanje ob najdbi azijskega sršena (*Vespa velutina*), projekt LIFE ARTEMIS, izdelek akcije A2. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Zavod RS za varstvo narave in Zavod Symbiosis.
- Monceau, K., Bonnard, O., Thiéry, D., 2013. *Vespa velutina*: a new invasive predator of honeybees in Europe. *Journal of Pest Science* 87(1): 1–16.
- Pislak Ocepek, M., Skerbiš, S., Pibernik, M. & Bevk, D., 2019. V Sloveniji smo našli orientalskega sršena (*Vespa orientalis*). *Slovenski čebelar* 2019 (12): 336–337
- <https://www.vespavelutina.eu/en-us/vespa-velutina>
- Immer mehr Funde (2023), *Deutsches Bienen-Journal* 10/2023: 4. Slika: Povzeta iz dokumenta Azijski sršen – opis, poti vnosa, vplivi, dostopno na: <https://www.gov.si/zbirke/seznami/seznam-invazivnih-tujerodnih-vrst-rastlin-in-zivali/azijski-srsen-lat-vespa-velutina-nigrithorax/>

Bršljan, čebelarjev blagoslov ali prekletstvo?

Na navadni bršljan (*Hedera helix*), vednozeleno vzpenjavko, v naših gozdovih pogosto naletimo. Raste na tleh, po skalah, drevesih, hišnih stenah in drugi podlagi, ki ji daje ustrezno oporo. Običajno prerašča debela dreves in jim daje značilno podobo, da jih opazimo že na daleč.

Matjaž Levičar (matjazlevicar1@gmail.com)

Foto: Matjaž Levičar

Bršljan zraste 20 do 30 m visoko. Živi lahko več sto let. Debelca so sive barve, iz njih pa izraščajo oprijemalne korenine, ki iz dreves ne črpajo vode in hranilnih snovi. Koreninski sistem je plitev in močno razvejan. Listi so temno zeleni in svetleči se na zgornji strani. Dolgi so od 5 do 10 cm in imajo od 1,5 do 2 cm dolg pecelj. Pojavljata se dve obliki listov. Na steblih in sterilnih poganjkih so listi nameščeni dvoredno in dlanasto krpate oblike s tremi do petimi krpami. Na poganjkih, obsijanih s soncem, kjer se razvijejo cvetovi, pa so razporejeni premenjalno in enostavno jajčaste ali ovalne oblike. Cvetovi so zelenkasto rumeni, dišeči in vsebujejo veliko nektarja. Zato so zanimivi za čebele, izdatne paše na bršljanu so v zadnjem času vse pogostejše. Cveti septembra in oktobra in je tako v tem času čebelam skorajda edini intenzivni vir nektarja in

cvetnega prahu, ki ga s pridom izkoriščajo. Spomladi dozorijo temno modre do črne okrogle jagode, velike 6 do 8 mm. V Sloveniji ga najdemo od nižin do gorskega pasu. Ustrezajo mu sveža, globoka in bogata apnenčasta, dobro odcedna tla. Prenaša senco, uspeva pa tudi na soncu. Odporen je proti mrazu. Bršljan je vir hrane za gozdne živali in ptice, žuželke, predvsem v zimskem času, ko so viri hrane skromni, za čebele in čebelarje pa včasih blagoslov, spet drugič prekletstvo. Divjad obžira listje, ptice se prehranjujejo z jagodami, čebele pa dopolnjujejo zimске zaloge v panjih. V vrtovih in parkih ga srečujemo kot okrasno rastlino. Posamezni deli rastline se uporabljajo v zdravilne namene, rastlina pa je sicer v celoti strupena. Že ob prijemu listov se lahko razvije alergijska reakcija.

Letos je bilo vreme pravšnje za medenje bršljana. Tehtnice so ponekod beležile dnevne donose od 0,1 do 1 kg na panj. Na dan, ko so bili pogoji res ugodni, je bil donos lahko več kot 3 kg na dan na panj. Ker poslabšanje vremena kar ni prišlo, je še medilo. Vremenski modeli so kazali zelo toplo jesen in začuda obetajo celo hladno zimo v drugem delu zime. Seveda bo čas pokazal, ali bomo videli kakšno resno daljšo ohladitev. Če se to uresniči in se uresniči trend zadnjih let, v katerih pogosto vidimo razpadanje polarnega vrtnca v marcu, aprilu in še maju, bo bršljanov med v panjih lahko pomenil težavo. Veliko se govori, da je ob medenju bršljana treba čebelam dodajati sladkorno raztopino. Toda nektar bršljana vsebuje veliko glukoze, poleg tega pa tudi melicitozo ter manozo. Določene raziskave so sicer pokazale, da za kristalizacijo bršljanovega medu ni odločilna melicitoza, temveč previsok delež glukoze v medu v primerjavi z deležem fruktoze. Hranjenje s sladkorno raztopino med samim medenjem deloma pomaga, da kristalizacija ni

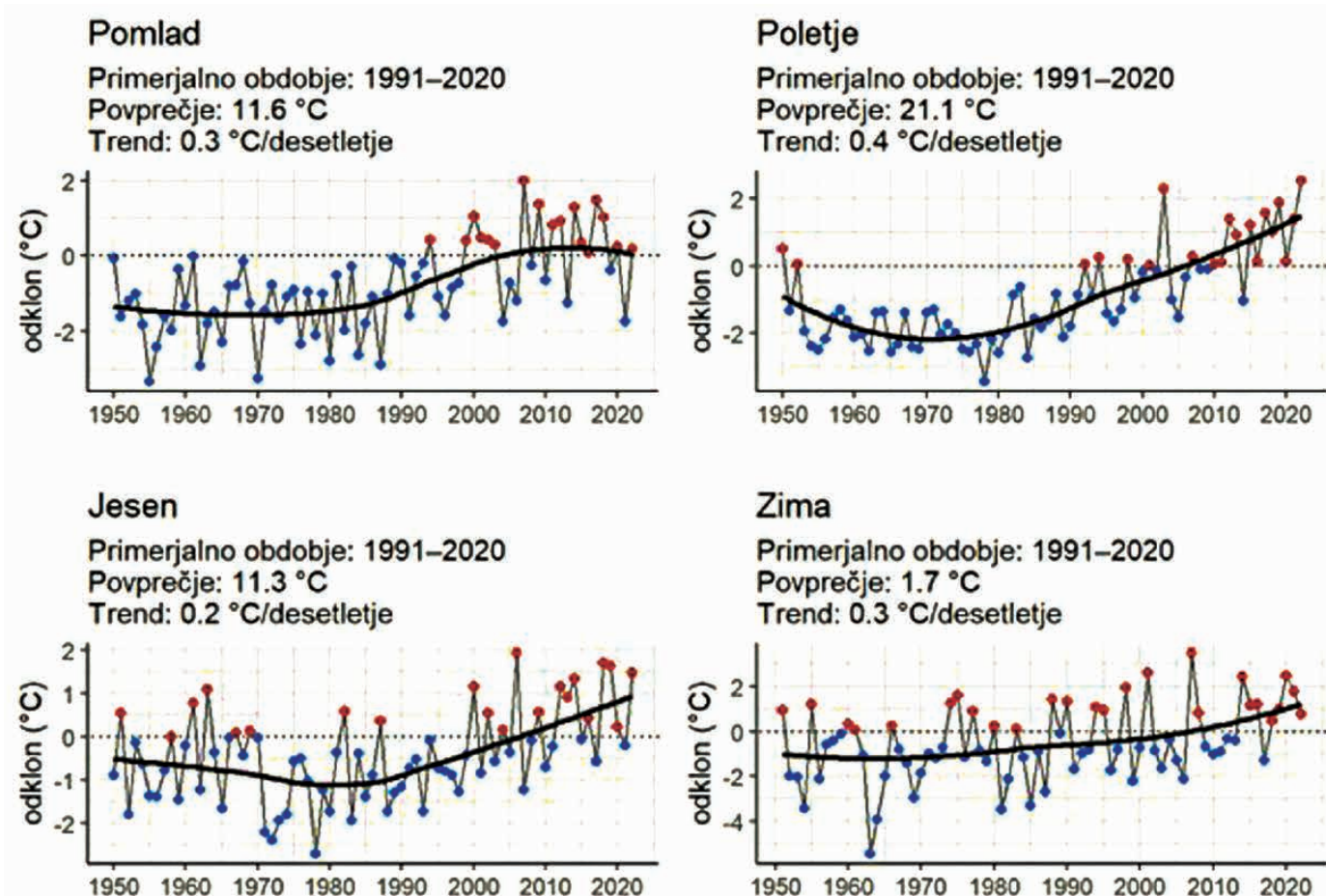
Foto: Matjaž Levičar

tako izrazita, še vedno pa je prisotna. Možna rešitev je v dodatnem krmljenju, ko bršljan preneha mediti. Takrat je treba »zaliti«
čebelje gnezdo tako, da imajo čebele vsaj 5–7 kg sladkorja v središču gnezda. Če imajo čebelje družine ob koncu medenja bršljana še zalego na vsaj štirik satih, potem bo po poleganju zalege še dovolj prostora v satju za dodanih 5 kg sladkorja, če pa nam bršljan blokira zaleganje matice, moramo taki družini dodati prazen sat ali dva (zgrajen sat in ne satnico) v gnezdo. Nato hranimo, nahraniti moramo z vsaj 5 kg sladkorja, da imajo dovolj lahko prebavljive hrane za zimske mesece. Ker so v oktobru v panjih že večinoma dolgožive čebele, jih predelava hrane in invertiranje saharoze izčrpavata, zato se priporoča uporaba invertiranega sirupa.

Zaradi podnebnih sprememb pričakujemo hitro širjenje bršljana po državi, ob vedno toplejših jesenskih mesecih pa tudi vedno boljše pogoje za medenje bršljana. Zato bo v primeru močnih donosov nektarja treba spremeniti tehnologijo čebelarjenja. Trendi povprečnih temperatur kažejo na zelo neugodne pogoje za medenje v pomladnih mesecih in dobre pogoje v jesenskih mesecih, temu se bomo prisiljeni prilagoditi. V tujini se že uporablja tehnologija pridobivanja bršljanovega medu iz satja s separacijo voska in medu s pomočjo segrevanja, ob tem se seveda satje stali. Čebelje družine pa se po odvzemu bršljanovega medu sanirajo tako, da imajo v zimskih mesecih na voljo prebavljivo hrano. Lahko se nahranijo, možno je pa tudi uporabiti shranjeno satje, polno hrane, za kar poskrbimo po zadnji paši v juliju, če ni medenja hoje. Takrat lahko nahranimo družine, satje, polno hrane, shranimo v hladilnici in ga po odvzemu satja z bršljanovim medom vrnemo čebeljim družinam. Vsi tehnološki postopki morajo upoštevati pravilo, da v medu ne sme biti sladkorja, ki bi ga mi dodali s hranjenjem. Tak med je ponaredek. Zato sta hranjenje med medenjem bršljana in potem točenje slaba praksa, ki nas lahko ob obisku inšpekcije veliko stane.

Obilno medenje bršljana je lahko blagoslov, če vemo, kaj z družinami narediti, saj čebele naberejo obilo cvetnega prahu, se tudi odlično razvijejo ter grejo v zimo močnejše, kot če ne bi nič medilo. Lahko je pa prekletstvo, če naredimo kaj narobe ali če ne naredimo ničesar in zaradi tega čebelje družine umrejo.

Medenje bršljana bo z leti postalo najverjetneje ena od zanesljivejših paš. Letos so ponekod močne družine prinesle več na bršljanu kot na vseh drugih pašah skupaj. Gradile so satje, imele obilo zalege in cvetnega prahu. Največja težava je kristalizacija medu. Večina težav lahko postane izziv, izziv pa lahko postane priložnost. Treba jo bo prepoznati, za to pa bomo potrebovali obilo znanja in izkušenj.

Čebelarjeva opravila v novembru

November je mesec, ko se tudi na Obali ob vse daljših nočeh in vse krajšem dnevu počasi ohladi. Z ohlajanjem ter vse manj sončnih dni se tudi narava in naše čebele počasi pripravljajo na počitek.

Klavdijo Babič klavdijo.babic@siol.net

Foto: Klavdijo Babič

V novembru se ohladi in pokrajina umiri.

V naravi cvetijo rožmarin in še nekaj rastlin, ki ob lepem sončnem vremenu še vedno ponujajo čebelam in drugim oprasovalcem hrano. Ob sončnih dneh se čebele s koški cvetnega prahu in svežo medicino vračajo v panj. Če je prehladno, se zaradi podhladitve marsikatera čebela ne vrne. Vse to matico še vedno spodbuja k zaleganju. Kljub temu se v novembru počasi obseg zalege krči. Čebele se pomaknejo proti prednjemu delu panja. Dokler je v družini zalega, se razmnožujejo tudi varoje. Poraba hrane je v novembru večja kot dotok iz narave.

Kaj v tem obdobju pri čebelah še postorim

V novembru se čebele pripravljajo na prezimovanje. Ob ohladitvi se bo oblikovala zimska gruča, zato potrebujejo čebele predvsem mir tako v panjih, čebelnjaku kot okolici. Mir ohranjam celo zimsko obdobje. Kar je bilo potrebno, sem doslej že postoril. Ker zdaj posegi v panj ne bi obrodili sadov, vanje ne posegam, ob lepem sončnem vremenu le opazujem dogajanje na bradah panjev. Če se čebele vračajo s koški cvetnega prahu, je z družino vse v redu. Predvsem sem pozoren, če opazim znake ropa: pojav drobirja, mrtvice ali množično izletanje čebel. Dokler je vreme še toplo, je še vedno nevarnost ropa. Najpogostejši vzrok za rop je brezmatičnost napadene družine. Če sumim na to, proti večeru, ko čebele ne letijo iz panjev, skozi mrežico okenca plodišča popiham. Če čebele zašumijo in se nato umirijo, imajo matico, če pa šumijo naprej, kot bi jokale, so brezmatične. Brezmatično družino pridružim močnejši družini. Panj zaprem, izpraznim in očistim. Pogosto se zgodi, da se v drugi polovici meseca pojavi ohladitev s slano. Po prvi slani ali treh zaporednih dni s slabim vremenom in temperaturo blizu 0 °C matice nehajo zalegati. Ta datum si zapišem, saj bodo čez predvidoma tri tedne, ob hladnem vremenu, družine brez zalege, s čimer pa bo izpolnjen pogoj

za zimsko zatiranje varoj. Če se po ohladitvi občutno otopli, lahko matice ponovno začnejo zalegati. Pri meni je stanje brez pokrite zalege okoli božiča in traja zelo malo časa, lahko zgolj dva do tri tedne. Bližje morju je to obdobje še krajše.

Pregled letošnje čebelarjeve sezone in nenavadna dogajanja

Tako kot večina čebelarjev na Obali sem tudi jaz spomladi izzimil močne družine brez večjih izgub. Ker v prejšnjem letu bršljanovega medu nisem iztočil, je bilo tudi hrane veliko. Da sem v začetku aprila lahko širil gnezda, sem moral v družinah, kjer je bila stiska s prostorom, sate z bršljanovim medom odvzeti iz panjev. Aprila, ko je v naravi največ raznovrstnega cvetja in običajno v družinah poteka silovit razvoj, je bilo ves čas slabo hladno deževno vreme. Ker je bila zaloga hrane zadostna, so se družine kljub slabemu vremenu lepo razvijale. Zaradi večanja zalege se je večala tudi poraba hrane. Ker je v naravi ni bilo, so zaloge hitro kopnele, zato je bilo treba proti koncu aprila družinam vračati odvzete medene sate. Čebelarji smo v maju, ki velja za najbolj medoviti mesec, držali pesti, da bi se vsaj ob cvetenju robinije vreme izboljšalo. Žal brez uspeha. Vreme je bilo iz dneva v dan slabše. Vse, kar je v tem obdobju cvetelo, je bilo ob stalnem dežju oprano. Čebele iz narave niso dobile ničesar. V večini družin so bili panji polni čebel in zalege in zato velika potreba po hrani. Zaloge, predvsem cvetnega prahu, so hitro pošle, zato so matice omejele zaleganje, čebele pa satja niso gradile. Medeni sati iz zaloge so pošli, zato sem bil primoran družine krmiti s sladkorno raztopino. Ker bi se lahko ob izboljšanju vremena pojavila paša, sem družine krmil minimalno. Da družine ob brezdeldju niso silile na roj, sem pazil, da je v gospodarnih družinah največ pet satov pokrite zalege. Pokrito zalego sem odvezal in z njo delal narejence. Prvič, odkar čebelarim, se mi je tudi zgodilo, da je družina ob pomanjkanju hrane izrojila, čeprav je bila brez matičnikov. V panju je zato ostala le pokrita zalega brez čebel. Čebele so ravnale kot živali v naravi, ko se ob pomanjkanju selijo za hrano. Seveda je za čebelarja to nedopustno in najslabše, kar se mu lahko zgodi, zato sem začel čebele obilneje krmiti. Vendar je brez paše v naravi obseg zalege zastal in družine so iz dneva v dan izgubljale moč. V tem obdobju je bil to največji stres za najmočnejše družine, ki so bile polne čebel in pripravljene na izrabo paše. V začetku junija so bile v najboljši kondiciji družine, ki so bile ob izzimitvi najslabše razvite. V juniju se je končno vreme

Medišča polna bršljanovega medu.

ustalilo in ob namočenem zemlji je tudi zamedilo. Prevozne enote sem odpeljal na lipovo pašo, druge družine pa sem pustil doma na cvetlični paši. Ker je bila večina družin v podpovprečni kondiciji, so čebele pašo slabše izkoristile. So se pa družine v tem obdobju okrepile in pridobile moč. Kljub vsemu sem iztočil nekaj lipovega in cvetličnega medu.

Prevozne enote

Ker je hoja letos dobro obetala in je bilo pod hojevimi drevesi obilno pokapano, sem prevozne enote po končani lipovi paši preselil v gozd. Na začetku so družine lepo izrabljale ponujeno, vendar se je vreme hitro poslabšalo. Neurja so se vrstila, tako da so kasneje čebele le obdržale, kar so na začetku nabrale. Ker sem jih predolgo pustil v gozdu, so družine oslabele. Ko sem jih v začetku septembra preselil na domače stojišče, je bila v večini zalega le na treh do štirih satih. Zaloge hrane so čebele premestile okoli gnezda in se s tem že pripravljale na zimo. Kjer so bili presežki medu, sem jih iztočil. Električna prevodnost in senzorične lastnosti iztočenega medu niso bile tipične za hojev med, zato sem ga označil kot gozdnega. Ker se je pri meni obetalo dobro medenje bršljana, sem pripeljanim družinam ob gnezdu dodal z leve in desne strani prazna sata in s tem omogočil matici prostor za zaleganje. Družine sem po potrebi še dokrmil. Nadzoroval sem naravni odpad varoj in jih zatiral samo v družinah, kjer je bil odpad prevelik. Naslednji pregled sem opravil konec septembra. Zalega se je razširila na dodana prazna sata, tako da je bila v večini družin na petih do šestih satih z bogatimi obnožinskimi in medenimi venci. Na drugih satih v plodišču je bil bršljanov med. Zalogo hrane sem ocenil na 10 do 12 kg. Ker se v oktobru obetata še lepo vreme in medenje, bodo družine še nekaj nabrale, tako da bo za zimo v vseh družinah zadostna količina hrane in ni potrebe po dodatnem krmljenju.

Stacionarni čebelnjak

Družine, ki sem jih pustil doma, so bile v popolnoma drugačnem stanju. Poletna neurja so Obali prizanesla.

Padavine pa so bile dobrodošle, saj so dobro namočile zemljo. Ugodne poletne temperature so mi omogočile zatiranje varoj z ekološkimi zdravili. Družine sem občasno dodatno krmil in zalogo hrane ohranjal med 5 in 8 kg na panj. Pred medenjem bršljana sem odzvel sate, v katerih je bila predelana sladkorna raztopina, in na njihovo mesto vstavil lepe mlade sate iz medišča. Ker sem v poletnem času iz medišč odstranil stare sate, sem prazna mesta zapolnil s satnicami. Panje sem zapažil s penasto gumo. Na ta način izolirani panji tudi ponoči ohranijo toploto, ni prepaha in bršljanov med ostane dalj časa tekoč. Pri tem naj poudarim, da družin, ki imajo bršljanov med, namenjen iztočenju, med medenjem ne krmimo in ne zatiramo varoj.

Nadaljeval se je nadpovprečno topel september, najtoplejši v zgodovini meritev, z nočnimi temperaturami nekaj pod 20 °C in dnevnimi nekaj pod 30 °C. Ker so bila plodišča že v začetku septembra po večini polna zalege in hrane, so čebele bršljanov med nosile v medišča, ki so se hitro polnila, in ni bila redkost, da so bili vsi mediščni sati polni medu in v celoti pokriti. Med 23. in 25. septembrom se je ozračje ob dežju ohladilo, sledilo je še nekaj dni burje. V tem času so čebele med dodatno izsušile. Ko nastopi ohladitev, začne bršljanov med kristalizirati v satju. Zato sem po treh dneh brez donosa začel točiti. Opazil sem, da je bil med v temnejšem satju povsod tekoč, v nekaterih celicah ob robu deviških satov pa že kristaliziran. Celične stene starejših satov so debelejšje, zato bolje ohranjajo toploto in bršljanov med počasneje kristalizira. V iztočenem medu je bilo v povprečju le nekaj več kot 16 % vode. Med odzemanjem mediščnih satov sem v plodiščih preveril še obseg zalege ter količino hrane. Kasneje sem na podlagi zapiskov nekatere družine dokrmil. Na testnih vložkih nisem zaznal večjega odpada varoj, vendar je ob takem obsegu zalege zajedavec skrit v pokriti zalegi. Da se do zimskega zatiranja ne bi preveč razmnožile, sem vstavil vsem gospodarnim družinam hlapilnike s 85% mravljinčno kislino. Po končanem zatiranju pa sem, da bi čim prej prekinil zaleganje, AŽ-panjem odstranil penasto gumo, v nakladnih panjih pa odprl mrežasto podnico.

Bršljanov med že čez noč kristalizira na cedilu.

Najboljše tehnološke rešitve v čebelarstvu v letu 2023

Kot v preteklih letih sta tudi v letu 2023 Komisija upravnega odbora ČZS za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano ter Javna svetovalna služba v čebelarstvu razpisali natečaj za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu.

Simon Golob, svetovalac specialist za tehnologijo čebelarjenja (simon.golob@czs.si)

Velika inovativnost slovenskih čebelarjev se je pokazala tudi letos, saj smo na natečaj prejeli deset prijav, ki so zajemale: elektronski nadzor stabilnosti (ESC) za točila za točenje medu, pripravek proti noseči, »kinetic reactor« za čiščenje vode, spremembo pitalnika, plinski sublimator, prašilček 4/1 z LR »harmonika sati«, robotski sistem za pobiranje cvetnega prahu izkopenca, stojalo za napajalnik za čebele »AuO« ter dve različici večnamenskih podnic za nakladne panje. V mesecu februarju je prej omenjena komisija prejete prijave pregledala in ocenila ter na podlagi ocen izbrala tri zmagovalce natečaja ter tri izdelke, ki so prišli v ožji izbor.

Zmagovalci letošnjega natečaja so:

Damir Škraban z elektronskim nadzorom stabilnosti (ESC) za točila za točenje medu, **Damir Škraban** s plinskim sublimatorjem in **Sebastjan Šlajpah**, **Dan Lorbek Ivančič** ter **Matjaž Mihelj** s Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani z robotskim sistemom za pobiranje cvetnega prahu izkopenca. V ožji izbor pa so prišli še **Robert Gostinčar** s prašilčkom 4/1 z LR »harmonika sati«, **Franc Horvat** z visoko podnico in **Daniel Aleksa-Stukow** z večnamensko podnico z osmukalnikom za nakladne panje

Elektronski nadzor stabilnosti (ESC) za točila za točenje medu (Damir Škraban)

Čebelarji se pri točenju medu pogosto srečamo s težavami v obliki tresenja, premikanja in celo poskakovanja točil. Tovrstne težave so še bolj izrazite v letih, ko med kristalizira že v satju in s tem povzroči neenakomerno težo satov v točilu. Rešitev za omenjeno težavo so v obliki sistema elektronskega nadzora stabilnosti za točila za točenje medu razvili v podjetju Verimis, d. o. o. Sistem je po načinu delovanja podoben sistemu ESC (*electronic stability control*) v avtomobilih. Vgrajena elektronika pa nenehno – večkrat v sekundi – spremlja vibracije točila in skladno z njimi sproti uravnava moč motorja. Sistem posledično ob izmerjenih tresljajih hitrost vrtenja točila zmanjša in sočasno z zmanjševanjem tresljajev tudi poveča. Ko v točilo naložimo sate z različno težo, sistem sprva zavira hitrost vrtenja točila, ko se med iz satov iztoči in ti postanejo lažji ter koš točila bolj enakomerno obtežen, pa sistem hitrost točila ponovno povečuje. To se dogaja, dokler tresljaji, ki bi povzročali premikanje točila, niso ponovno prisotni. Točilo tako ves čas deluje z največjo hitrostjo, ki še ne povzroči njegovega tresenja in premikanja. Namestitev sistema je možna v vsako točilo z motornim pogonom, sistem pa bo na voljo v dveh različicah:

- Kot samostojna nadgradnja, ki se preprosto priključi na vsako obstoječe točilo, in bo kot taka namenjena čebelarjem, ki hočejo nadgraditi obstoječo opremo. Elektronika, ki uravnava hitrost vrtenja točila, je v tem primeru v t. i. pametni vtičnici, v katero je vključen motor točila, senzorji, potrebni za delovanje sistema, pa se na točilo namestijo z magneti.
- Kot elektronika, ki se integrira v motorni pogon točil v fazi njihove izdelave, in bo namenjena proizvajalcem točil.

Glede na inovativne rešitve po svetu gre v primeru predstavljenega elektronskega nadzora stabilnosti za točila za točenje medu za patentirani sistem, ki na svetu do sedaj še ni bil prikazan.

ESC sistem za točila

Foto: Arhiv ČZS

Plinski sublimator (Damir Škraban)

Foto: Arhiv ČZS

Uporaba plinskega sublimatorja je mogoča z različnimi tipi panjev.

Plinski sublimator avtorja Damirja Šrabana je alternativa sublimatorjem, ki za delovanje potrebujejo elektriko. Avtor je izdelal sublimator, ki za gretje uporablja plinski gorilec in temu prilagojene kartuše. Za uporabo so primerni gorilniki s premerom šobe 21,2 mm. Avtor priporoča uporabo plinskega gorilnika Kemper 1060, ki ga je tudi preizkusil. Sam vžigalni sistem gorilnika zagotavlja varno in priročno vžiganje, ergonomsko oblikovan ročaj udoben položaj roke med sublimacijo, s šobo za uravnavanje dostopa zraka pa uravnavamo jakost plamena. Sublimator poleg komore za oksalno kislino vsebuje še cev, ki se pritrdi na gorilnik, in cev, skozi katero se sublimirana kislina dovaja v panj. K napravi spadajo tri dozirne kapice, ki so obenem pokrovi sublimatorja v času sublimiranja in omogočajo, da delo poteka hitro in brez čakanja, saj je ena kapica vedno na voljo za delo. Istočasno se druga kapica lahko polni s sredstvom, tretja pa se ohlaja. Za preprosto in natančno doziranje je avtor izdelku dodal tudi dozirno žličko, ki se obenem uporablja tudi za čiščenje izpustne cevi. Na izpustno cev sublimatorja se po potrebi namesti tudi prilagodljiva cevka, zaradi katere je uporaba naprave mogoča na različnih tipih žrel in vrstah panjev. Predstavljeni plinski sublimator je posledično preprost za uporabo, mu pa v nasprotju z večino novejših električnih sublimatorjev manjka možnost točnega uravnavanja temperature. Avtor priporoča, da se za zaščito pred previsokimi temperaturami sublimiranja plamen gorilnika nastavi na najnižjo moč plamena.

Robotski sistem za pobiranje cvetnega prahu izkopanca (Sebastjan Šlajpah, Dan Lorbek Ivančič, Matjaž Mihelj, Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani)

Cvetni prah izkopanec je še eden izmed čebeljih pridelkov, ki ga čebelarji ne pridelujejo v večjem obsegu. Razlog za to je predvsem časovno zamudno ročno odstranjevanje izkopanca iz satnih celic ter uničenje sata v primeru uporabe naprave za pridobivanje te vrste cvetnega prahu. Kot odgovor na omenjeno problematiko so v laboratoriju za robotiko na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani razvili natančen robotski sistem, namenjen pobiranju cvetnega prahu izkopanca iz deviškega satja. Kot orodje se uporablja klasičen nerjaveč pobiralec cvetnega prahu, ki je nameščen na vrhu robota. Ta pobiralca pomika po satju ter pri tem zazna polne in prazne celice. V polno celico potopi orodje ter prenese pobrani cvetni prah v zbirno posodo. Izdelek je bil premierno predstavljen marca 2023 na sejmu ApiSlovenija, kjer smo lahko videli tudi njegovo delovanje. Pri tem velja omeniti, da gre za delujoč prototip, ki pa trenutno omogoča razmeroma počasno pobiranje. Za uspešen nadaljnji razvoj orodja bodo potrebni še dodatne optimizacije ter preizkusi pridobivanja na različnih vzorcih satja. Avtorji orodja pa ob tem navajajo, da bi lahko že manjša optimizacija naprave omogočila, da bi lahko ta (brez prisotnosti čebelarja) eno stran AŽ-sata obdelala v približno 20 minutah. V nadaljevanju pa bi bilo možno sistem še dodatno optimizirati z montažo več pobiralnih orodij ali z uporabo naprednejših komponent, ki bi omogočale hitrejše delo robota.

Prototip robotskega sistema za pridobivanje cvetnega prahu

Foto: Arhiv ČZS

Ožji izbor:

Prašilček 4/1 z LR »harmonika sati« (Robert Gostinčar Kovačič)

Avtor si je za lažjo vzrejo matic v svojem čebelarstvu omislil in izdelal prašilček, ki mu omogoča lažje delo pri vzreji matic in čebelarjenju z LR panjskim sistemom. Prašilček je lesen, predeljen s štirimi deli, in tako primeren za sočasno vzrejo štirih matic. Kot je običajno pri tovrstnih panjih, ima vsak predel svoje žrelo, svoj pitalnik, na dnu pa tudi odprtino z mrežico za prezračevanje. Posebnost omenjenega prašilčka pa so sati. Osnova zanje je LR-sat 1/1 mere, ki je

Foto: Arhiv ČZS

Sati so med seboj spojeni s tečajji.

Zložen sat predstavlja tri manjše satove v plemenilniku.

Foto: Arhiv ČZS

razdeljen na tri enake dele, ki so med seboj spojeni s tečajji. Sat je tako narejen na t. i. sistem »harmonike«. Sestavljeni/zloženi sat ima tri manjše sate, ki so vstavljeni v po eno enoto prašilčka. Med pregledi čebelar sat razpre, kar mu omogoči lažji pregled stanja. Po končani sezoni vzreje pa se lahko sat razpre, fiksira z zatičem in tako preuredi v sat standardne LR-mere. To nam omogoči, da se lahko po končani sezoni sat vstavi v naklado LR-panja in s tem okrepi čebelje družine ali pa iz več takšnih satov napravi rezervne družine.

Visoka podnica (Franc Hrovat)

Avtor je na natečaju predstavil večnamensko visoko podnico v dveh različnih izvedbah. Sestavni deli in način uporabe so pri obeh izvedbah enaki, razlika med obema izdelkoma pa je v tem, da je prvi prilagojen za uporabo z nakladnimi panji, drugi pa za uporabo v AŽ-panjih – ob pogoju ustrezno povečane višine panja. Podnica se lahko v obeh panjskih sistemih uporablja na več načinov. Različni načini namestitve sestavnih delov omogočajo uporabo kot podnico s polnim dnom, kot testni vložek, namenjen nadzoru odpada varoje, z namestitvijo plošče z osmukalno mrežico in mrežastega predalčka pa se podnica uporablja kot notranji osmukalnik cvetnega prahu. Da bi se izognili nerodnemu skladiščenju posameznih komponent omenjene podnice, je ta zasnovana tako, da so vsi njeni deli lahko ves čas prisotni v podnici. Ob različnih namenih uporabe podnice se menja le njihov vrstni red. Ta se spremeni s preprostim odprtjem vratc in namestitvijo želene komponente v za to namenjeni utor v steni podnice. Poleg omenjenega je posebnost podnice tudi v samo podnico pomaknjeno žrelo.

Večnamenska visoka podnica.

Foto: Arhiv ČZS

Večnamenska podnica z osmukalnikom za nakladne panje (Daniel Aleksa-Stukow)

Večnamenska podnica omogoča pobiranje cvetnega prahu, krmljenje čebel in uporabo kot podnico s testnim vložkom. Stene podnice so narejene iz 28 mm debelega lesa. Vsi glavni elementi so snemljivi in narejeni v obliki predalov, dostopnih z zadnje strani. Za namen uporabe testnega vložka se v podnico vstavi mreža in plošča za nadzor odpada varoj, za namen pobiranja cvetnega prahu se mrežo prestavi v spodnji del, nanjo položi predalček za zbiranje cvetnega prahu, v zgornji del pa se namesti element z osmukalno ploščo. Odstrani se leseno žrelo, katerega vlogo nadomesti element z osmukalno mrežo, ki ima lastno žrelo, ki čebele ob vstopu vodi skozi osmukalno mrežo, ob izhodu pa skozi temu namenjene cevke. Nad element z osmukalnikom nameščena pregradna plošča preprečuje padanje panjskega drobirja v zbrani cvetni prah in skupaj s prilagojenim žrelom omogoča večjo čistočo pridobljenega cvetnega prahu. Zračnost podnice ter velika razdalja med plodiščem in predalčkom za zbiranje cvetnega prahu (ta znaša 14 cm) pa preprečujeta nabiranje vlage in kvarjenje pridelka. ●

Foto: Arhiv ČZS

Večnamenska podnica z osmukalnikom za nakladne panje

Inovacije so predstavljene v predstavitvenem videu. Vabljeni k ogledu na QR kodni povezavi.

»Prilagajam se čebelam in ne one meni«

Tadej Smrdel je od samega začetka ekološki čebelar, je član čebelarskega društva Pivka in je mladi prevzemnik posesti. Nihče doma ni čebelaril in se je za to dejavnost odločil popolnoma sam. Sprva je začel z dvema čebeljima družinama, potem je to počasi prerastlo v čebelarstvo z nekaj več kot 200 čebeljih družin.

Mara Golob Meserko (mara.golobmeserko@czs.si)

Kako ste začeli?

Začel sem z dvema čebeljima družinama, in ti dve sem prvo leto izgubil, in nisem obupal. Čez zimo sem se dodatno izobraževal, neumorno sem bral članke in spomladi poskusil znova in z nekaj več družinami. In že takrat sem delal tako, da je bilo ugodno za čebele. Čebelarim na ekološki način, ker mi največ pomeni kakovost. Skušam ne preveč posegati v panje in tudi ne pridelam rekordnih količin medu, saj veliko puščam čebelam. Čebelnjak jemljem kot en panj, saj so kakšna odstopanja med družinami, ampak v večini se je ta praksa zame izkazala kot dobra. Svoje čebelarstvo ves čas povečujem, sem iz tehnične stroke in si panje zdaj izdelujem sam, tudi zabojnike za prevoz čebel sem si izdelal sam, prilagojene za moj način čebelarjenja.

Rekli ste, da ste že mislili, da boste morali čebelarstvo opustiti. Kaj se je zgodilo?

Kadar so me čebele popikale, sem imel kar hudo reakcijo, bil sem otečen, rdeč in več dni me je vse srbelo. Bal sem se, da se bo vse skupaj razvilo v hudo alergijo. Potem pa sem enkrat ves dan čebelaril in seveda sem bil deležen velikega števila pikov in bal sem se, kakšna bo reakcija, vendar na moje veselje v primerjavi s prejšnjimi ni bila omembe vredna in tako je to izzvenelo, v nasprotnem primeru bi moral vse opustiti.

Omenili ste zabojnik za prevoz čebel, vozite na pašo in kam?

Vozim seveda, od Tolmina pa do Sostra. Vozim na kostanjevo, lipovo in javorjevo pašo. V najemu imam stalna stojišča.

Kaj vam kot ekološkemu čebelarju predstavlja največjo oviro?

Briokracija! Sem dejaven na različnih področjih in lahko z gotovostjo trdim, da toliko dokumentov, kot jih zahtevajo v kmetijstvu, nisem srečal v nobeni drugi panogi. Vsekakor menim, da je »papirologije« znatno preveč, in prav ta marsikoga odvrne, kar pa je škoda. In to je tudi eden izmed razlogov, da se ne prijavljam na različne razpise, najprej imaš goro dokumentacije, potem to za sabo potegne še več evidenc in zame je to vse preveč stresno.

Vam nakup ali cena ekološkega sladkorja pomeni težavo?

Za svoje potrebe in za okoliške kolege uvozim ekološki pesin sladkor iz Nemčije s pomočjo svojega podjetja.

Bi prehod na ekološko čebelarstvo svetovali tudi drugim čebelarjem?

Nikomur ne bi upovedoval, kaj naj stori, to je stvar posameznika, je pa po mojem mnenju ekološko čebelarstvo veliko bolj usmerjeno k naravi.

Na kakšen način zatirate varoje?

Vse z ekološkimi sredstvi, na osnovi mravljinčne in oksalne kisline. Izvajam poletno in zgodnje jesensko zatiranje z mravljinčno kislino s t. i. šok terapijo, zimsko zatiranje pa s sublimacijo oksalne kisline. Čeprav se zadnja leta to poletno in jesensko zatiranje nekako pomika, da ju izvajam glede na napadenost.

Katere vrste medu in kaj poleg medu še pridelujete? Kdo so vaši odjemalci?

Pridelujem cvetlični, gozni, lipov, hojev in kostanjev med ter propolis in cvetni prah. Pridelke večinoma prodam končnim kupcem, čeprav sem v nekih dogovorih, da bi prodajal malo bolj na veliko, vendar me skrbijo količine, če jih bom lahko zagotovil. Predvsem je težava, da vsako leto večam število družin in s tem je tudi povezana količina medu.

Ste tudi koristnik SMGO?

Sem in v tržnem smislu v tem vidim veliko prednost z vidika pozicioniranja in promocije slovenskega medu na svetovnem trgu.

Na ČZS smo predstavili nov kozarec za 700 g medu. Je ta velikost embalaže za vaše potrebe dobrodošla?

Vesel sem tega kozarca, saj pri končnih kupcih pogosto naletim, da jim glavni problem predstavlja visoka cena. S tem kozarcem pa bom ceno morda za en ali dva evra spustil in ga bom zato lažje prodal, saj bo cena tako bolj sprejemljiva, čeprav je v embalaži manj medu. Prednost tega kozarca vidim tudi v konkurenčnem smislu. Največji problem s ceno si na trgu delamo čebelarji sami.

Kupujete ekološke satnice ali jih izdelati iz svojega voska?

Ekološke satnice kupujem, potem uporabljam centimeter široke trakove, ker verjamem, da znajo čebele narediti bolje kot pa jaz. Drugi vidik, da to počnem, pa je zagotovo stroškovni. Pri svojem načinu čebelarjenja imam vodilo, da se jaz skušam prilagajati čebelam in ne one meni. In ena od teh stvari je tudi gradnja satja, saj verjamem v naravo.

Bolezni pri čmrljih

Ogroženost divjih oprasovalcev je splošno znana in upadanje njihovega števila je dokazano v številnih državah. Razlog niso le degradacija in izguba habitatov, podnebne spremembe in pomanjkanje prehranskih virov, temveč imajo škodljiv vpliv tudi različni patogeni organizmi. V prispevku se bomo osredotočili na bolezni pri čmrljih, ki smo jih proučevali tudi v Sloveniji.

Dr. Metka Pislak Ocepek, Nacionalni veterinarski inštitut, Veterinarska fakulteta v Ljubljani (metka.pislakocepek@vf.uni-lj.si) in **dr. Danilo Bevk**, Nacionalni inštitut za biologijo (danilo.bevk@nib.si)

Do sedaj je bilo ugotovljenih več patogenih organizmov pri čmrljih. Protozoji (praživali) vrste *Apicystis bombi* iz reda neogregarin so potrjeno eden od vzrokov za upadanje števila čmrljev, saj povzročajo krajšo življenjsko dobo matic, pri okuženih osebkih pa se maščobno telo belo obarva, kar je dobro vidno pri preiskavi.

Okužba s črevesnim zajedavcem *Crithidia bombi* iz reda tripanosomatid lahko pri čmrljih povzroči vedenjske spremembe in motnje v zaznavanju barve cvetov, kar zmanjša njihovo sposobnost iskanja hrane. Poleg tega lahko zmanjša preživetje čmrljih matic v času zimskega mirovanja in njihovo sposobnost uspešnega ustvarjanja novih gnezd v pomladnem času.

Mikrosporidiji *Nosema ceranae* in *Nosema bombi* sta zelo razširjena patogena med medonosnimi čebelami in čmrlji. Dokazano je, da ima *Nosema bombi* negativne učinke na zdravje čmrljev, saj zmanjšuje preživetje matic čez zimo in njihovo sposobnost, da spomladi tvorijo nova gnezda, vpliva na velikost gnezd in vitalnost mladih matic in trotov, poleg tega povzroča diarejo in krajšo življenjsko dobo delavk in trotov. *Nosema ceranae* se je kot patogen azijske čebele (*Apis ceranae*) razširila po vsem svetu. *Nosema ceranae* lahko okuži tudi čmrlje in povzroča krajšo življenjsko dobo delavk in matic ter zmanjšuje možnost preživetja matic čez zimo.

Pri čmrljih so izolirali tudi številne glive. Močnejša glivična okužba lahko povzroči smrt matic med hibernacijo in zgodaj spomladi, poleg tega povzroča odmiranje zalege. Med bakterijami so pri maticah, ki so odmrle med hibernacijo, diagnosticirali bakterijo *Pseudomonas apiseptica*, ki povzroča septikemijo pri čmrljih in čebelah.

Najdeni so bili tudi nekateri virusi, kot so virus deformiranih kril (DWV), virus akutne paralize (ABPV), virus črnih matičnikov (BQCV), virus mešičkaste zalege (SBV) in virus sinajskega jezera (LSV). Potrjena sta bila tako razmnoževanje posameznih virusov pri čmrljih kot razvoj nekaterih kliničnih sprememb. Pri okužbi z DWVjem so ugotovili čmrlje z močno deformiranimi krili. Še vedno pa je malo znanega o vplivu čebeljih virusov na izginjanje čmrljev, prav tako ni raziskano, ali se pri čmrljih pojavljajo tudi drugi, še neraziskani virusi.

Vsi naštetih virusi, kakor tudi *N. ceranae*, povzročajo nevarne bolezni pri medonosnih čebelah. Kot kažejo raziskave, se lahko s temi čebeljimi patogeni okužijo tudi čmrlji. Dokazano je, da se patogeni med različnimi vrstami oprasovalcev lahko prenašajo ob nabiranju nektarja in peloda na cvetovih. Najpogostejša pot prenosa patogenov poteka z gojenih živalskih vrst, kot so medonosne čebele in komercialno vzrejeni čmrlji, na divje populacije. Vzrok je v večji koncentraciji gojenih vrst na nekem območju in posledično večji koncentraciji povzročiteljev bolezni, svoj vpliv pa ima tudi tekmovanje za prehranske vire v okolju. Zaradi uporabe komercialno vzrejenih čmrljev v nekaterih rastlinjakih lahko pride tudi do prenosa patogenov z gojenih čmrljev na divje živeče.

Tudi različne pršice najdemo pri čmrljih. Pršica *Locustacarus buchneri* je notranji zajedavec, ki ga najdemo v zračnih vrečkah odraslih čmrljev. Samice pršice prezimijo v maticah, kjer se hranijo s hemolimfo, spomladi pa začnejo razmnoževanje v zračnih vrečkah, zrele samice skozi dihalne odprtine zapustijo matico in napadejo nove gostitelje – čmrlje delavke. Na čmrljih lahko najdemo tudi več vrst zunanjih pršic, večina med njimi se hrani s cvetnim prahom in drobirjem v gnezdu in ne zajedajo na čmrljih, ki jih uporabijo zgolj za prenos.

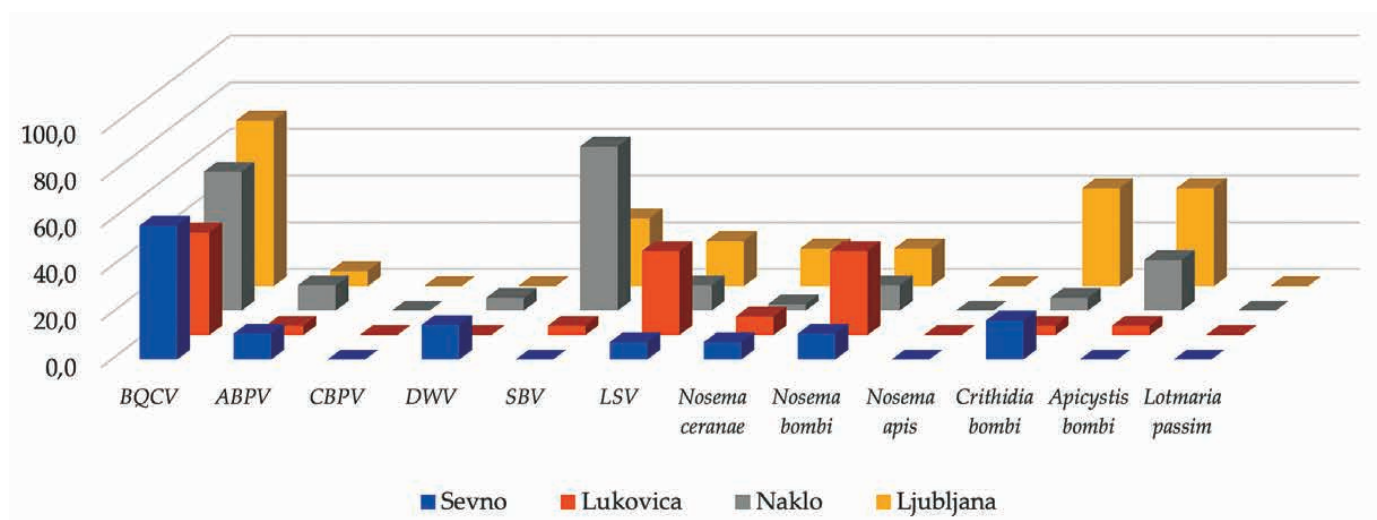

Slika 1: Paša na istih rastlinah omogoča prenos patogenih organizmov med različnimi vrstami oprasovalcev.

Foto: Blaž Koderman

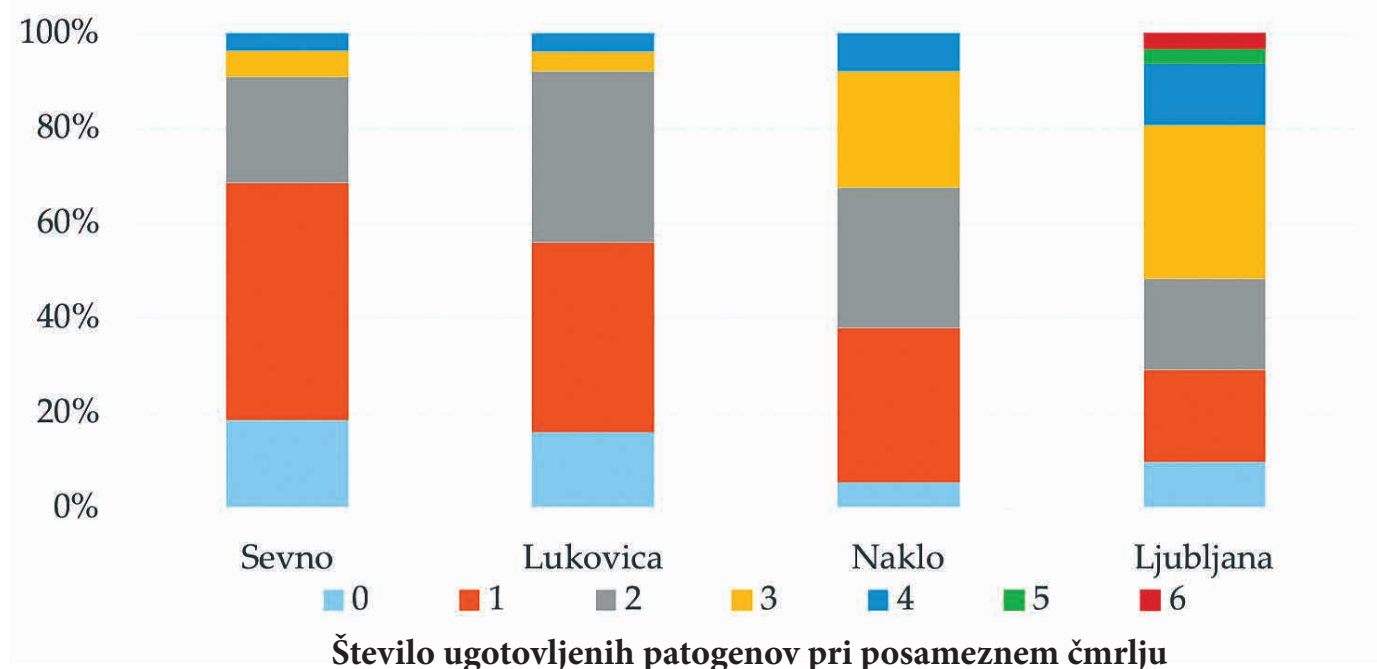
V Sloveniji smo v letih 2017 in 2018 izvedli raziskavo razširjenosti nekaterih povzročiteljev bolezni pri čmrljih. Skupno smo vzorčili 147 delavk šestih vrst čmrljev, nabranih posamezno na cvetovih na štirih lokacijah po Sloveniji. Čmrlji so bili brez vidnih kliničnih znakov bolezni. Istočasno smo za primerjavo na istih lokacijah nabrali tudi po deset (skupno 80) na videz zdravih medonosnih čebel. Vse vzorce smo v laboratoriju preiskali z metodo RT-PCR na več poznanih čebeljih virusov (ABPV, BQCV, CBPV (virus kronične paralize), DWV, SBV in LSV) in z metodo PCR ali qPCR na nekatere povzročitelje bolezni pri čmrljih in čebelah (*Nosema bombi*, *N. ceranae*, *N. apis*, *Apicystis bombi*, *Crithidia bombi* in *Lotmaria passim*). Rezultati laboratorijskih preiskav čmrljih delavk so prikazani v spodnjih tabelah in grafikonih.

Odstotek pozitivnih čmrljev na posamezni lokaciji

Slika 2: Primerjava odstotka na BQCV, ABPV, CBPV, DWV, SBV, LSV, *N. ceranae*, *N. bombi*, *N. apis*, *Crithidia bombi*, *Apicystis bombi* in *Lotmaria passim* pozitivnih vzorcev čmrljev na vseh štirih lokacijah, združeno za obe leti

Prevalenca patogenov pri čmrljih

Slika 3: Število ugotovljenih povzročiteljev bolezni na čmrlja, prikazano glede na lokacijo vzorčenja. Pri posameznem čmrlju smo ugotovili od nič do šest različnih patogenov.

Ugotovili smo številne patogene, med njimi tudi take, ki so prepoznani kot nevarni za zdravje čmrljev in lahko močno vplivajo na preživetje matic čez zimo in tvorbo novih gnezd spomladi (Slika 2). Na vsaki od lokacij je bilo brez ugotovljenih povzročiteljev bolezni manj kot petina čmrljev (Slika 3).

Kot del raziskave smo vzorčili in preiskali tudi 15 čmrljih matic in pri njih ugotovili le virus črnih matičnikov (BQCV) ter povzročitelja *Crithidia bombi* in *Apicystis bombi*, zato lahko sklepamo, da se ti povzročitelji morda prenašajo po matici na novo gnezdo. Povzročiteljev iz rodu *Nosema* spp. pri čmrljih maticah nismo ugotovili, prav tako ne drugih virusov, zato se s temi povzročitelji čmrlje delavke najverjetneje okužijo med pašo na cvetovih, ki so predhodno kontaminirani s povzročitelji bolezni. Ker gre pri tem za patogene, ki povzročajo bolezni pri čebelah, je zelo verjetno, da se na cvetove zanesejo s pomočjo paše okuženih čebel.

Ugotovili smo, da so bili vzorci čmrljev v veliki meri pozitivni na lokacijah, kjer so bile pozitivne tudi čebele (Tabela 1). Na Veterinarski fakulteti smo s sekvenciranjem in filogenetsko analizo posameznih virusov pri čmrljih in medonosnih čebelah identificirali identične seve ABPV, BQCV, SBV in LSV, kar je le še dodaten dokaz, da se virusi uspešno prenašajo med različnimi vrstami oprasovalcev tudi v Sloveniji.

Prenos povzročiteljev bolezni preko cvetov med pašo poteka tako med različnimi vrstami oprasovalcev kot tudi med čebelami samimi, še zlasti kadar je na območju paše prevelika gostota čebeljih družin. V takih primerih zato velja še posebna previdnost, tako zaradi prenosa okužb med čebelami kot tudi na divje oprasovalce. Skrb za zdravje medonosnih čebel je torej pomembna tudi za zdravje divjih oprasovalcev. 🍯

	BQCV	ABPV	CBPV	DWV	SBV	LSV	Nosema ceranae	Nosema bombi	Nosema apis	Crithidia bombi	Apicystis bombi	Lotmaria passim
Sevno	+	+	-	-	-	+	+	-	-	+	-	+
Lukovica	+	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	+
Naklo	+	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	+
Ljubljana	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	-	+

Tabela 1: Rezultati laboratorijskih preiskav vzorcev čebel, vzorčenih ob istem času in na istih lokacijah kot čmrlji, prikazani kot pozitivno (+) ali negativno (-) na posameznega povzročitelja bolezni

Obvestilo o umiku krmne mešanice za čebele

Obveščamo vas o **umiku krmne mešanice za čebele zaradi prisotnosti flumetrina**.

UVHVVR je v okviru uradnega nadzora od vzorca vzorec krmne mešanice za čebele. Analiza, izvedena v uradnem laboratoriju, je pokazala prisotnost aktivne učinkovine flumetrin, ki je učinkovina v veterinarskih zdravilih za zdravljenje čebel. Odgovorni nosilec dejavnosti poslovanja s krmo izvaja umik proizvoda iz prometa.

Podatki o krmnem proizvodu:

Vrsta krme: popolna krmna mešanica za čebele.

Tržno ime: Medopip TABLET, sladkorna pogača za prehrano čebel.

Serijski/lot: 05 2025.

Rok uporabe: 5/2025.

Pakiranje: 10 kosov × 60 g (600 g).

Proizvajalec: ABB Kimya Sanayi Tic. Ltd. Sti., Turčija.

Posrednik: Logar trade, d. o. o., Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur.

Nosilci dejavnosti poslovanja s krmo, ki so vključeni v distribucijsko verigo, izvajajo umik zgoraj navedene serije proizvoda s trga.

Za vračilo proizvoda se obrnite na mesto nakupa.

Obvestilo je povzeto po gov.si:

Ukinitev statusa varovanega območja za hrušev ožig

Prejeli smo obvestilo MKGP-ja, da je bila septembra objavljena izvedbena uredba Komisije 2023/1787 o spremembi prilog III, IX in X k izvedbeni Uredbi (EU) 2019/2072 glede seznama varovanih območij in z njimi povezanih karantenskih škodljivih organizmov za varovana območja. Omenjena uredba Slovenijo umika s seznama varovanih območij za hrušev ožig.

Po več letih prizadevanja ČZS je predlog Slovenije bil sprejet. Z ukinitvijo varovanega območja za hrušev ožig v Sloveniji prenehajo veljati zahteve za omejitve premika čebeljih družin zaradi hruševega ožiga, ki so veljale do sedaj.

Imetnikom čebeljih družin tako ni treba več izvajati karantenskih ukrepov in obveščati pristojnih fitosanitarnih organov pred premiki čebeljih družin. Na tem mestu se zahvaljujemo MKGP-ju za posredovanje našega predloga in za njegovo sprejetje v Evropski komisiji.

Čebelarska zveza Slovenije

Prevoz čebeljih matic v tujino

Komisija za vzrejo čebeljih matic pri Čebelarski zvezi Slovenije je na zadnji seji 3. oktobra 2023, sprejela sklep da je težava pošiljanja čebeljih matic v tujini po dolgih letih rešena.

Letošnje pošiljanje paketov čebeljih matic v tujino je potekalo s sledenjem pošiljk in hitrim časom dostave ... Zato smo poslali zahvalo podjetju GLS Slovenije in mag. Dejanu Židanu, državnemu sekretarju na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport RS, saj nam je pomagal pri izvedbi pošiljanja čebeljih matic v tujino.

Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane

Najem paviljona Medena zgodba

Paviljon Medena zgodba je v preteklem letu gostoval v že kar nekaj krajih po Sloveniji. Ker se datumi najema paviljona hitro polnijo, vas prosimo za čimprejšnjo rezervacijo. **Zbiramo že rezervacije za leto 2024.**

V letošnjem letu je predvideno, da bi paviljon gostoval tudi izven meja Slovenije, da lahko pokažemo ta izjemno zanimivi prevozni čebeljak tudi svetu, saj je čebelarstvo del kulturne dediščine, ki jo moramo ohranjati in razvijati.

Če bi želeli paviljon predstaviti v svojem kraju, lahko termin rezervirate na tel. št.: 041/370 409 ali: barbara.dimc@czs, kjer se dogovorite za vse podrobnosti glede najema. Najem paviljona daje Javna svetovalna služba brezplačno. Zagotoviti je treba samo prevoz do lokacije ter zanj skrbeti kot dober gospodar.

Barbara Dimc, tajnica

Zbiranje interesentov za čebelarske mojstre

Čebelarska zveza Slovenije nadaljuje zbiranje prijav interesentov za pridobitev naziva čebelarski mojster. Usposabljanje za pripravo na izpite bo v prihodnje izvedeno samo, če bo skupina zainteresiranih čebelarjev dovolj velika, saj je samoplačniško in je predvideno za daljše obdobje. Ko bomo zabeležili zadostno število zainteresiranih, bomo predvidoma januarja 2024 za vse pripravili informativni sestanek v sodelovanju z OZS. Prijave zbiramo na e-naslovu: boris.potocnik@czs.si.

Kaj prinaša mojstrski naziv?

- Pridobitev srednje strokovne izobrazbe (prej V. stopnja izobrazbe);
- izpolnjen kvalifikacijski (izobrazbeni) pogoj za opravljanje obrtne dejavnosti, določene z uredbo;
- izpolnjen kvalifikacijski (izobrazbeni) pogoj za izobraževanje dijakov – MENTORSTVO;
- ob opravljeni razliki do poklicne mature možnost nadaljevanja izobraževanja na višjih strokovnih šolah;
- članstvo v Klubu mojstrov Slovenije.

Pogoji za pristop k mojstrskemu izpitu:

- Pridobljena srednja poklicna izobrazba in vsaj tri leta izkušenj na področju, na katerem se opravlja mojstrski izpit.
- Pridobljena srednja strokovna izobrazba in vsaj dve leti izkušenj na področju, na katerem se opravlja mojstrski izpit.
- Najmanj višja strokovna izobrazba in vsaj eno leto izkušenj na področju, na katerem se opravlja mojstrski izpit.

Mojstrski izpit je sestavljen iz štirih delov:

- I. PRAKTIČNI DEL,
- II. STROKOVNOTEORETIČNI DEL,
- III. POSLOVODNO-EKONOMSKI DEL,
- IV. PEDAGOŠKO-ANDRAGOŠKI DEL.

Ostale informacije boste prejeli na informativnem sestanku oz. si jih lahko pogledate na spletni strani Obrtnopodjetniške zbornice Slovenije: www.ozs.si.

Boris Potočnik, svetovalec za izobraževanje in usposabljanje

Strokovna razprava o pridelavi, lastnostih in uporabi matičnega mlečka

Javna svetovalna služba v čebelarstvu v sredo, **22. novembra, ob 16. uri v Čebelarskem centru Slovenije** (Brdo 8, Lukovica) vabi na strokovno razpravo **na temo matičnega mlečka**. Matični mleček, ki ima ključno vlogo pri razvoju matice v čebelji družini, je že dolgo cenjen zaradi številnih funkcionalnih lastnosti in se vedno več uporablja v prehranski industriji, farmaciji in kozmetiki. Na dogodku se bomo pogovorili o dobri praksi pridelave matičnega mlečka in izzivih pridelovalcev, o lastnostih slovenskega svežega matičnega mlečka ter o načinih uporabe in dokazanih pozitivnih učinkih tega vedno bolj cenjenega čebeljega pridelka. V strokovni razpravi bodo sodelovali **čebelar Mitja Nakrst (Čebelarstvo Cvet), izr. prof. dr. Jasna Bertonec (Biotehniška fakulteta)** in **dr. Rok Kopinč, direktor in vodja razvoja in raziskav (Medex)**.

Urška Ratajc, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane

Strokovna razprava o načrtni pridelavi voska

Čebelarska zveza Slovenije, JSSČ, bo v sredo, 8. novembra 2023, ob 17. uri v Čebelarskem domu v Polhovem Gradcu organizirala strokovno razpravo o načrtni pridelavi voska.

Na razpravi bodo sodelovali:

- **Vlado Auguštin**, svetovalec specialist za tehnologijo pri JSSČ;
- **Aleš Bozovičar**, vodja ONS pri ČZS;
- **Robert Kocjan**, čebelar in izdelovalec čebelarske opreme.

Vabljeni!

Regijski posveti v letu 2023

Termini in lokacije za izvedbo regijskih posvetov v novembru 2023 so dogovorjeni z regijami in so bili že objavljeni v oktobrski številki Slovenskega čebelarja. Bodite pozorni na datume in ure.

Program regijskih posvetov:

1. Pozdravni nagovor predsednika oz. predstavnika Čebelarke zveze Slovenije.
2. Poročilo o realizaciji delovnega načrta ČZS za leto 2023.
3. Predstavitev predloga delovnega načrta ČZS za leto 2024.
4. Problematika regionalnega območja.
5. Predstavitev razpisov v čebelarstvu.
6. Predstavitev projekta izvajanja shem kakovosti.
7. Izvedba volitev za člane UO ČZS.
8. Pobude in razprava.

Datumi, ure in kraji letošnjih regijskih posvetov:

1. **Ljubljanska in zasavska ČD** – četrtek, **9. novembra** 2023, ob **16.00**, Čebelarški center Slovenije, Brdo.
2. **Celjska ČD** – petek, 10. novembra 2023, ob 16.00. Dvorana Aninenga doma, Trg 5, Prebold.
3. **Podravska ČD – ZČD Ptuj** – petek, **10. novembra** 2023, ob **19.00**, sindikalna stavba, Čučkova 1, Ptuj.
4. **Podravska ČD (ČZD Maribor)** – sobota, **11. novembra** 2023, ob **09.00**, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče.
5. **Pomurska ČD** – sobota, **11. novembra** 2023, ob **13.00**, prostori društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Noršinska ulica 14, Murska Sobota.
6. **Koroška ČD** – sobota, **11. novembra** 2023 ob **17.00**, sejna soba, Meža 10, Dravograd;
7. **Posavska ČD** – petek, **17. novembra** 2023 ob **16.00**, Stavba KS Leskovec, Ulica 11. novembra 24, Leskovec pri Krškem.
8. **Dolenjska in belokranjska ČD** – petek, **17. novembra** 2023, ob **19.00**, Grm Novo mesto - Center biotehnike in turizma, Sevnica 13, Novo mesto.
9. **Primorska ČD** – četrtek, **23. novembra** 2023, ob **16.00**, KS Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan.
10. **ČD notranjskega in obalno-kraškega območja** – četrtek, **23. novembra** 2023, ob **19.00**, OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani.
11. **Gorenjska ČD** – četrtek, **30. novembra** 2023, ob **16.00**, Čebelarški center Gorenjske (ČRIC), Rožna dolina 50 a, Lesce.

Leto 2024 je tudi volilno leto, zato bodo na vseh lokacijah izvedene delne volitve za člane upravnega odbora.

Prosimo vas, da vsa odprta vprašanja/pobude, ki bi jih želeli obravnavati na regijskem posvetu, pošljete tri dni pred predvidenim regijskim posvetom na e-naslov barbara.dimc@czs.si, da se bomo lahko do njih opredelili in se na njih pripravili.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Članarina Čebelarke zveze Slovenije za leto 2024

Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije je na svoji 17. redni seji, 25. novembra 2023, sprejel sklep o članarini ČZS za leto 2024. **Enotna članarina ČZS za leto 2024 je 40 EUR.** Znižana članarina za člane, starejše od 80 let, ter za čebelarje invalide 1. stopnje je 22 EUR, znižana članarina za učence, dijake in študente je 17 EUR, za družinske člane (čebelarje, ki živijo v skupnem gospodinjstvu) pa 11 EUR. Blagajnike oziroma vodstva čebelarških društev prosimo, da članarino zberejo najpozneje do konca marca 2024 ter jo nakažejo na transakcijski račun ČZS, št.: **SI56 8284 3026 4880 020**. V okence Sklic na št. obvezno vpišite šestmestno šifro svojega društva. Naročnina za Slovenskega čebelarja za naročnike nečebelarje za leto 2024 je 50 EUR, za tujino pa 55 EUR. Posamezna številka izvoda stane 5 EUR za člane, za nečlane pa 8 EUR. Blagajnikom in vodstvom čebelarških društev se zahvaljujemo za njihovo požrtvovalno delo. Da bi v svojo organizacijo – Čebelarstvo zveze Slovenije – vključili čim več čebelarjev, je upravni odbor ČZS sklenil, da čebelarškemu društvu za vsakega novega člana ob plačilu članarine ČZS pripada nagrada v vrednosti 23 EUR. Za nove člane torej društva v letu 2024 nakažejo ČZS 17 EUR, razliko do enotne članarine v vrednosti 23 EUR pa obdržijo kot nagrado.

Čebelarstvo zveze Slovenije

Objavljeni so javni razpisi s področja čebelarstva

Objavljenih je pet javnih razpisov za novo čebelarsko obdobje za izvajanje intervencij v sektorju čebelarskih proizvodov iz Strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje 2023–2027. Tem javnim razpisom v začetku leta 2024 predvidoma sledita še dva, in sicer podpora čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov ter subvencioniranje vzreje čebeljih matic.

1. Sofinanciranje nakupa čebelarske opreme:

Čebelarji morajo imeti opravljena usposabljanja o smernicah dobrih higienskih navad ali vzpostavljen lastni sistem HACCAP, veterinarsko izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel v izvedbi Nacionalnega veterinarskega inštituta in apitehnično usposabljanje v izvedbi JSSČ (usposabljanja ne smejo biti starejša od štirih let). Skupni stroški nakupa morajo znašati najmanj 400 EUR brez DDV, pogoj za kandidiranje na razpisu pa je tudi čebelarjenje z najmanj desetimi čebeljimi družinami (ali najmanj petimi ekološkimi) in vpis v Register čebeljakov vsaj tri leta pred objavljenim datumom razpisa. Najvišji znesek sofinanciranja čebelarske opreme je odvisen od števila čebeljih družin, s katerimi vlagatelj čebelarji.

2. Sofinanciranje obnove tipičnih čebeljakov:

Upravičeni so stroški obnove tipičnih čebeljakov, ki so lahko leseni, kamniti ali opečni, blaga, ki je bilo dobavljeno, oziroma storitev, ki so bile izvedene. Vlagatelj mora k vlogi priložiti dokazila, ki zajemajo opis stanja čebeljaka s skico in merami, potrdilo, da je tipični čebeljak vpisan v Register starih čebeljakov oziroma Register nepremične kulturne dediščine, popis potrebnega dela in materiala za predvideno obnovo, tri primerljive ponudbe in račune s specificiranimi količinami materiala in dela ter potrdila o plačilu. Najvišji možni znesek sofinanciranja obnove čebeljaka **znaša 5000 EUR brez DDV**, kandidiranje na razpisu je možno zgolj enkrat v programskem obdobju.

3. Sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu za vse čebelarje:

Čebelarji morajo imeti opravljeno veterinarsko izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel v izvedbi Nacionalnega veterinarskega inštituta. Do sofinanciranja zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu, so **upravičeni tudi vlagatelji, ki niso vključeni v kontrolo ekološkega čebelarjenja**. Stroški nakupa morajo znašati **najmanj 50 EUR brez DDV**. Znesek sofinanciranja znaša največ 10 EUR brez DDV na čebeljo družino, pri čemer se upošteva število čebeljih družin, vpisanih v Register čebeljakov na dan 31. oktobra v letu pred oddajo vloge.

4. Sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin:

Vlagatelj je pravna oseba, ki je registrirano čebelarsko društvo ter izpolnjuje predpisane pogoje za pridobitev sredstev. Upravičeni so stroški nakupa sadik medovitih rastlin v vrednosti **najmanj 400 EUR brez DDV**.

Vključenih je lahko največ 50 čebelarjev, sadike pa morajo biti posajene v preletni razdalji v polmeru treh kilometrov v okolici čebeljaka.

5. Sofinanciranje nakupa ali izdelave satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom:

Upravičeni so stroški:

- **nakupa satnic s certifikatom;**
- **nakupa satnic z analiznim izvidom;**
- **predaje voska** iz lastne ekološke proizvodnje predelovalcu za izdelavo satnic, ki ima certifikat za predelavo voska v ekološke satnice ali **predaje voska** iz lastne proizvodnje predelovalcu za izdelavo satnic;
- **lastne izdelave satnic iz lastnega voska.**

Najvišji znesek sredstev nakupa oziroma izdelave satnic s certifikatom ali analiznim izvidom oziroma poročilom o doseženih temperaturah je odvisen od števila čebeljih družin, s katerimi vlagatelj čebelarji.

Analizni izvid izda laboratorij, **ki je akreditiran po standardu SIST EN ISO/IEC 17025** in s tem zagotavlja neodvisnost in nepristranskost rezultatov. Za analizni izvid se kot dokazilo šteje tudi izjava proizvajalca, ki mora vsebovati najmanj prepis analiznega izvida laboratorija, številko analiznega izvida in številko šarže, vsebovati pa mora analizni podatek o morebitni vsebnosti ostankov kumafosa oziroma osnovno kemijsko analizo voska glede primesi v vosku.

V primeru izdelave satnic iz predanega voska lastne proizvodnje in izdelave satnic iz lastnega voska kot lastna predelava doma je **vlagatelj upravičen tudi do povrnitve stroška analiznega izvida** na vsebnost ostankov kumafosa v vosku lastne proizvodnje enkrat v programskem obdobju do višine **100,00 EUR brez DDV**.

Dejavnosti za izvajanje podintervencij ne smejo biti začete pred **1. avgustom 2023** in morajo biti zaključene najkasneje do **31. julija 2024**. Za začetek dejavnosti se štejejo izdaja, prejem in plačilo računa oziroma računov za upravičene stroške. Vloge bo možno vlagati od **1. marca 2024** do **31. julija 2024**.

Upravičenci bodo deležni podpore v obliki povračil upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu, ali pa v obliki pavšalnega zneska. Opozarjamo, da je treba imeti urejen vpis v Register kmetijskih gospodarstev in vpis v Register čebelnjakov ter da mora biti sporočanje čebeljih družin izvedeno pravočasno, to je najkasneje do 30. novembra prejšnjega leta.

Podrobnosti razpisov in seznam čebelarске opreme in zdravil, katerih nakup je možno sofinancirati, lahko najdete na spletni strani: www.czs.si in priloženih QR-povezavah.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja

Razpis natečaja za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu za leto 2024

Komisija za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano pri ČZS ter Javna svetovalna služba v čebelarstvu razpisujeta **natečaj za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu za leto 2024**, ki bo tokrat potekal v dveh sklopih.

SKLOP 1: Najboljša nova tehnološka rešitev v čebelarstvu je tak, kot smo ga vajeni vsako leto. Tudi tokrat se išče najboljša **nova** tehnološka rešitev na področju čebelarstva, torej na področju panjev, pripomočkov in opreme za delo s čebelami in čebeljimi pridelki ter podobno.

SKLOP 2: Prikaz topilnikov voščin je namenjen predstavitvi različnih topilnikov in postopkov pridobivanja voska. V tem delu natečaja lahko čebelarji in izdelovalci čebelarске opreme predstavite različne topilnike voščin (sončnega, parnega, električnega ...).

Pogoj za sodelovanje je, da najkasneje do **1. februarja 2024** na enaslov: simon.golob@czs.si pošljete kratek opis ter fotografije ali videoposnetke svojega izdelka, tehnološke rešitve ali topilnika. Opis naj ne bo daljši od pol A4-strani in naj na kratko zajamejo bistvo in glavne lastnosti, način uporabe in namen prijavljene izboljšave. Vse prejete prijave bo pregledala in na podlagi ocenjevalnih meril (dostopna na naši spletni strani) ocenila Komisija ČZS za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano.

Najboljše rešitve in njihovi avtorji iz sklopa 1 bodo imeli možnost promocije oziroma predstavitve svojega izdelka na sejmu ApiSlovenija, v reviji *Slovenski čebelar* ter v obliki objave in promocijskega videa na spletni strani ČZS. Čebelarji in izdelovalci čebelarске opreme, ki boste topilnike voščin prijaviili pod sklop 2, pa boste imeli možnost brezplačne predstavitve na sejmu ApiSlovenija.

Več informacij o natečaju lahko dobite na tel. št.: 030 604 015 ali na enaslovu: simon.golob@czs.si.

Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja

Medeni zajtrk 2023

Čebelarstva zveza Slovenije se tudi letos pripravlja na že kar **17.** izvedbo priljubljenega **Medenega zajtrka**, ki bo tradicionalno potekal tretji petek v novembru, natančneje **17. novembra 2023**. To praznovanje je vpeto v okvir **13. Tradicionalnega slovenskega zajtrka**, katerega letošnja osrednja tema je kruh, pod geslom »**Kruh za zajtrk – super dan!**«. Sam projekt pa ni osredotočen na uživanje lokalne pridelane hrane zgolj en dan oziroma teden v letu, temveč spodbuja k poseganju po lokalnih živilih celo leto.

V septembru smo osnovnim šolam in vrtcem poslali dopis s predlogi dejavnosti, ki tematsko sovpadajo z aktualnim Medenim zajtrkom. Novembra pa bomo, kot vsako leto, v šole in vrtce poslali nagradno zgibanko »**Čebelica, moja prijateljica**«, ki nas bo letos poučila o tem, kako lahko pomagamo čebelam s sajenjem medovitih rastlin, izdelavo napajalnih bazenčkov in trajnostnim načinom življenja. Več informacij o dejavnostih Medenega zajtrka ter podpornikih projekta najdete na spletni strani: www.ohranimo-cebele.si, pod rubriko »**Za otroke**«.

Za uspeh projekta Medeni zajtrk ste zaslužni prav vsi čebelarji, ki vsako leto s svojim prispevkom omogočite, da je ta dan poseben za otroke. S prenosom znanja o pomenu čebel, odgovornem odnosu do okolja ter kakovostni hrani poučite naše najmlajše ter s tem prispevate k ozaveščanju širše javnosti o pomenu čebelarstva. Tudi letos vabimo čebelarska društva in čebelarje, da se povežete z osnovnimi šolami in vrtci. Vaš obisk in predstavitev čebelarstva pomagata, da medeni zajtrk ostane v lepem spominu otrokom, ki na ta dan spoznajo čebeljo družino, delo čebelarja, slovensko čebelarsko kulturno dediščino in druge vidike čebelarstva. Skupaj zagotavljamo neprecenljivo promocijo čebelarstva, nas čebelarjev in čebeljih pridelkov.

Sodelovanje šol in vrtcev s čebelarji omogoča poenostavljen postopek nakupa živil za zajtrk, vključno z medom. Toplo priporočamo čebelarjem, ki imate dovolj medu, da svojo ponudbo medu predstavite šolam in vrtcem v svojem lokalnem okolju. Priporočamo tudi uporabo e-računa za lažje izstavljanje računov za med.

Za vsa vprašanja v zvezi z dejavnostmi Medenega zajtrka se lahko obrnete na Mojco Pibernik (mojca.pibernik@czs.si). Za sodelovanje se vam že vnaprej zahvaljujemo in vam želimo uspešno izvedbo te pomembne akcije.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja

17. november 2023

Kruh za zajtrk – super dan!

Vseh tretji petek v novembru v osnovnih šolah in vrtcih obeljudimo dan slovenske hrane s vsebinskim projektom Tradicionalni slovenski zajtrk. Medenega zajtrka praznujemo v okviru projekta Medeni zajtrk. Vabljeni so vsi učenci osnovnih šol in vrtcev, ki imajo dovolj medu za zajtrk. Medenega zajtrka praznujemo v okviru projekta Tradicionalni slovenski zajtrk. Medenega zajtrka praznujemo v okviru projekta Tradicionalni slovenski zajtrk. Medenega zajtrka praznujemo v okviru projekta Tradicionalni slovenski zajtrk.

Dodatna prepoznavnost medu višje kakovosti SMGO s posebnimi nalepkami

Čebelarji, ki ste vključeni v sistem Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, lahko na višjo kakovost svojega medu poleg zaščitne prelepke, ki jo naročite na ČZS, opozorite tudi s posebnimi enotnimi nalepkami. Te so na voljo za vse zaščitene vrste oz. tipe medu v sistemu SMGO (akacijev, cvetlični, kostanjev, lipov, smrekov, hojev in gozdni med).

Primer nalepke za med višje kakovosti SMGO

Naročite jih lahko pri TCR INPRO d.o.o., Lož, Cesta 19. oktobra 57, 1386 Stari trg pri Ložu, s pisnim naročilom na e-naslov: monika.marolt@tcr-inpro.si. V naročilu navedite vse podatke za nalepke, ki vam ji bodo natisnili v tiskarni. To vam bo prihranilo delo in zmanjšalo možnost napak pri označevanju vašega medu. Rok dobave nalepk je približno sedem dni. Nalepke so preproste za odstranjevanje s kozarcev, saj ne puščajo lepila. Poklonite svojemu delu in medu višje kakovosti SMGO prepoznavnost, ki si jo zaslužita.

Kolut nalepk (100 kos)

Nalepke za velike kozarce (720 ml)

Nalepka za srednje kozarce (370 ml, 212 ml)

Nalepka za majhne kozarce (98 ml)

Cena

12,50 EUR + DDV

9,80 EUR + DDV

8,70 EUR + DDV

Dan čebelarstva

Letošnji december bomo začeli s tradicionalnim posvetom ob **dnevu čebelarstva**, ki je odlična priložnost za povezovanje in spoznavanje dobrih praks čebelarstva in možnosti, ki nam jih ponuja tovrstna dejavnost. Letos bo prireditev gostila Mestna občina Ljubljana, lanska zmagovalka natečaja Čebelam najbolj prijazna občina, skupaj s Čebelarstvo Slovenije, Javno svetovalno službo v čebelarstvu. Dogodek se bo odvijal **1. decembra 2023** v Mestnem muzeju Ljubljana z naslednjim programom:

DAN ČEBELARSTVA, 1. december 2023, Mestni muzej Ljubljana

- 8.00–8.15** Sprejem s kavo, čajem in medenjaki v Plečnikovi hiši, Karunova 4, Ljubljana.
- 8.15–9.30** Sprehod po delu Čebelje poti z Alešem Sussingerjem, predsednikom ČD Barje, kot ogled dobre prakse.
- 9.30–11.30** Začetek strokovnega dela, Mestni muzej Ljubljana, Gosposka 15, Ljubljana.
Pozdravni nagovori
Model delovanja učnega čebelnjaka z zasebnim izvajalcem apiterapevtskih storitev (Nika Pengal, Gosposkična Medična)
Apiterapija za otroke (Nina Ilič, Zavod za razvoj empatije in ustvarjalnosti Eneja)
Razglasitev državnih prvakov v medu in podelitev priznanj za leto 2023
- 11.30 – 11.45** Odmor
- 11:45 – 14:15** Apiterapija kot turistični produkt (Tanja Arih Korošec, Turistična agencija Aritours)
Vključevanje apiterapevtskih vsebin v voden ogled čebelarstva centra (Špela Kalan, Čebelarstvo Gorenjske)
Melisa – apiterapija in darovi čebelic (Darja Cilenšek, Čebelarstvo Cilenšek)
Okrogla miza – nove priložnosti vključevanje apiterapije v turizmu
Razglasitev čebelam najprijaznejše občine v letu 2023
- 14:15** Pogostitev

Prijave na dogodek so obvezne in jih sprejemamo najkasneje do 24. novembra 2023
na e-naslov: podezelje@ljubljana.si.
Vljudno vabljeni!

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja

Praznična kulinarčna izkušnja na Čebelarskem centru Slovenije

Vabimo vas, da se pridružite praznični kuharski delavnici, posvečeni čarobnemu svetu medene kulinarike. Dogodek bo vodila izkušena upokojena profesorica gostinstva na Srednji gostinski in turistični šoli v Radovljici Marija Arh Ivanšek, strokovnjakinja na področju medenih kulinarčnih umetnosti. S strokovnimi kuharskimi nasveti in pod budnim vodstvom profesorice Marije boste skupaj pripravili sladice, ki temeljijo na medu. Na koncu delavnice boste te izbrane jedi tudi okušali v prijetni družbi, tako da boste odnesli s seboj ne le okusne recepte, temveč tudi znanje, ki vam bo omogočilo, da si boste lahko sami pričarali najokusnejše praznične užitke, ko se bo leto prevesilo v novo.

Točen datum in cena delavnice bosta razkrita naknadno, zato spremljajte našo spletno stran. Lahko pa se prijavite na e-naslov: boris.potocnik@czs.si in vas naknadno obvestimo glede podrobnejših informacij o izvedbi delavnice.

Boris Potočnik, svetovalca za izobraževanje
in usposabljanje

Povabilo na posvet tržno usmerjenih čebelarjev in posvet ob dnevu shem kakovosti

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, vas vabi na posvet tržno usmerjenih čebelarjev in posvet ob dnevu shem kakovosti, ki bosta potekala na Čebelarstvu Slovenije v sredo 15. novembra 2023, z začetkom ob 10. uri.

PROGRAM

10.00 Boštjan Noč, predsednik ČZS: Pozdravni nagovor

10.15 POSVET TRŽNO USMERJENIH ČEBELARJEV

Alenka Marjetič Žnider, ZZS: Prednosti združevanja čebelarjev v organizacijo proizvajalcev

11.00 DAN SHEM KAKOVOSTI

Strokovna razprava: Dejavnosti promocije medu iz EU-shem kakovosti in lokalne blagovne znamke – izziv in priložnost za čebelarje

Doris Letina, ZSPM: Smeri učinkovitega trženja in prodajne poti certificiranega lokalno pridelanega sadja

Novinarska konferenca ob dnevu shem kakovosti

Degustacija živil in jedi evropsko zaščitene slovenskih živilskih pridelkov in izdelkov

Osrednja tema letošnjega posveta tržno usmerjenih čebelarjev bo predstavitev strokovnih podlag za ustanovitev organizacij proizvajalcev in spodbujanje povezovanja ter oblikovanja skupine proizvajalcev znotraj čebelarstva sektorja. Posvet bo osredotočen tudi na možnost črpanja sredstev iz intervencije za ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev za sektor čebelarstva proizvodov in izzive, ki jih ta pomeni.

Na trgu se poleg medu v čedalje večji meri ne samo pri lokalnih pridelovalcih, ampak tudi v živilskih trgovinah pojavljajo živila, ki so označena z znaki evropskih shem kakovosti. Generacije, ki prihajajo v vlogo potrošnika, dajejo velik poudarek na zdrav življenjski slog, kamor sodi tudi temu primeren način izbora ter pomena uživanja kakovostne hrane. Slovenski čebelarji pridelujemo med, ki se po kakovosti uvršča med evropske sheme kakovosti in potrošniku daje nadzorovano kakovost, zagotovljeno sledljivost in znano poreklo. Strokovna razprava se bo osredotočila na načine uspešne prodaje in trženja medu iz EU-shem kakovosti z vidika različnih načinov komunikacije med čebelarjem in potrošnikom. Predstavljene bodo možnosti promocije medu iz EU-shem kakovosti ter možnosti in zakonske podlage za ustvarjanje lokalne blagovne znamke kot dodane vrednosti že certificiranega medu. V nadaljevanju bo potekala predstavitev primera dobre prakse na področju promocije in prodaje certificiranega sadja, kjer bodo predstavljeni sodobni načini prodaje, distribucije in možnosti promocije kmetijskih pridelkov.

Po strokovnem delu dneva shem bo ob 12.30 sledila novinarska konferenca, na kateri bo Čebelarstva zveza Slovenije predstavila pomen vključevanja čebelarjev v sheme Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, Kočevski gozdni med in Kraški med z zaščiteno označbo porekla, prihodnje dejavnosti ob promociji medu iz shem kakovosti ter tradicionalnem slovenskem zajtrku in izzive, s katerimi se srečuje.

V prostorih Gostišča »Pri čebelici« (v stavbi ČZS) bo na voljo ogled razstave živil Konzorcija nosilcev evropsko zaščitene slovenskih živilskih pridelkov in izdelkov. Konzorcij je bil ustanovljen januarja 2021 na pobudo Čebelarstva zveze Slovenije. Vanj so vključeni pridelovalci 24 slovenskih živil, ki jih odlikujejo višja kakovost, poznano poreklo, poseben način pridelave ali naša bogata kulinarčna tradicija.

Prijava:

Za obisk posveta se najkasneje do 13. novembra 2023 prijavite na povezavi: <https://forms.gle/vt9PKKUTZZdKnbQAA> ali priloženi QR kodi ali elektronskem naslovu: mojca.pibernik@czs.si

Vljudno vabljeni!

Tina Žerovnik in Mojca Pibernik, svetovalki specialistki za ekonomiko čebelarstva

Izdelava medenih pijač – izzivi v čebelarstvu

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, skupaj s Čebelarsko zvezo društev Štajerske organizira strokovni **dogodek o medenih pijačah**.

Slovenski čebelarji smo znani po številnih inovativnostih v čebelarstvu, tako je tudi pri izdelavi medenih pijač. In prav je, da znanje predajamo in delimo svojim kolegom, saj s tem pomembno prispevamo k napredku izdelave medenih pijač.

Dogodek se bo odvijal v prostorih Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 8, Hoče, in sicer v **sredo, 8. novembra 2023**, ob 16. uri.

Med nami bosta strokovnjaka na področju žganjekuhe in inovativnosti izdelave medenih pijač, **Marko Cesar** in **Miran Pregl**, ki nam bosta podala svoje izkušnje, kako do vrhunske medene pijače, ko se pri degustaciji zazna značilna senzorična nota po medu in s tem čebelarjev ponos tehnologije izdelave. Seveda lahko na dogodek prinesete svoje medene pijače, predavatelja pa bosta podala strokoven komentar o senzorični oceni. Vašo najavo, prosim, predhodno sporočite na: tomaz.samec@czs.si ali 040 436 517.

Torej vabljeni čebelarji, izdelovalci medenih pijač, in vsi, ki vas zanima ta pot v čebelarstvu, saj se boste seznanili z veliko novostmi in novimi sodobnimi pogledi o izdelavi medenih pijač.

Lepo vabljeni!

Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane

Poziv društvom za predlaganje kandidata oziroma kandidatke za članico ali člana Komisije za apiterapijo Upravnega odbora Čebelarske zveze Slovenije

V skladu z našim skupnim ciljem spodbujanja razvoja in raziskovanja apiterapije vas vljudno vabimo, da predlagate svoje člane za sodelovanje v komisiji za apiterapijo. Komisija je namenjena združevanju strokovnjakov in zanesenjakov s področja apiterapije, ki bodo skupaj prispevali k napredku te pomembne veje krepitve zdravja s čebeljimi pridelki. Leto 2024 je volilno leto v organe ČZS, in to velja tudi za komisijo za apiterapijo.

Če je vaše čebelarsko društvo dejavno na področju apiterapije, vas vabimo, da predlagate kandidate za članstvo v komisiji za apiterapijo. Kandidate predlagate tako, da izpolnite listo za vpisovanje kandidatov, ki ste jo prejeli v pisni obliki na naslov svojega čebelarskega društva. Izpolnjeno listo nato pošljite na naslov ČZS najkasneje do 10. aprila 2024. Bodite pozorni tudi na pisno potrditev kandidatov, da se strinjajo s predlagano kandidaturo.

Veselimo se vaše aktivne udeležbe in prispevka k razvoju apiterapije ter verjamemo, da lahko skupaj dosežemo pomembne premike na tem področju.

Matjaž Pogačnik, predsednik Komisije za apiterapijo Upravnega odbora ČZS

30. September, slavnostna akademija Čebelarске zveze Slovenije

V soboto, 30. septembra, je bilo čebelarско slavnostno!
150 let organiziranega čebelarstva, 20 let Apimondie Ljubljana 2003, dan spomina ob 250 letnici smrti Antona Janše in začetek delovanja Čebelarске šole Antona Janše.

Na ploščadi pred vhodom v Cankarjev dom nas je najprej pozdravil **Pihalni orkester Svea Zagorje.**

Priveditev se je začela s prihodom praporščakov na oder in s himnama. Državno nam je zaigral pihalni orkester, čebelarско pa so nam zapeli **pevci Moškega komornega pevskega zbora Čebelarске zveze Slovenije.**

Več kot 160 praporščakov, orkester Svea in voditelja Barbara Dimc ter Boštjan Romih so ustvarili zares veličastno prireditev.

Poseben pečat vsem prireditvam dajejo naši praporščaki, zato se jim za udeležbo najlepše zahvaljujem. Boštjan Noč, predsednik ČZS

Pozdravno nas je nagovorila **Nataša Pirc Musar, predsednica države**, in nam v svojem govoru čestitala ob vseh jubilejih ter poudarila pomen in dosežke slovenskega čebelarstva v svetovnem merilu. **Jeff Pettis**, predsednik Apimondie, pa je povedal, da nam zaviada **svečano čebelarstvo obleko, prapore in čebelarstvo himno**, saj smo v tem edinstveni. Hkrati je spomnil na Apimondio Ljubljana 2003, ki je z organizacijo dogodka postavila tako visoka merila, ki jih skoraj ni mogoče prekositi.

Z glasbo so nam večer popestrili:

večna diva Helena Blagne

častni glasbeni gost **Sašo Avsenik**

ansambel Fehtarji

Nagovorila nas je tudi **Vesna Vodopivec**, pomočnica uprave Nlb, d. d.

Boštjan Noč, predsednik Čebelarstva Slovenije, se je v svojem govoru zahvalil vsem, ki so prispevali k razvoju in dosežkom v 150 letih organiziranega čebelarstva. Povedal je, da je slovensko čebelarstvo prodorno tudi v svetu, kar se dokazuje z različnimi dosežki, kot sta **svetovni dan čebel**, ki ga svet praznuje 20. maja, na rojstni dan Antona Janše, in vpis čebelarstva v Sloveniji na **Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine**. Nadaljeval je s predstavitvijo novih zastavljenih ciljev in poudaril, da ga veseli tudi oživitvev mednarodne Čebelarstva šole Antona Janše.

Mlada umetnica **Tia Mihevc** je gospe predsednici podarila svoje umetniško delo, portret Antona Janše.

Sedmi Festival čebelarke pesmi Lukovica

Ena izmed dejavnosti Čebelarke zveze Slovenije je tudi prirejanje Festivala čebelarke pesmi Lukovica. V petek, 22. septembra, smo se ob 18. uri zbrali v dvorani Čebelarke centra Slovenije, da prisluhnemo pesmim s čebelarke tematiko. Na sedmem festivalu je zapelo kar 12 pevskih zborov, ki so tako ali drugače povezani s čebelarstvom. Na začetku prireditve sta nas pozdravno nagovorila Marko Alauf, podpredsednik Čebelarke zveze Slovenije, in mag. Olga Vrankar, županja Občine Lukovica. Na festivalu so se tudi tokrat predstavile različne zborovske zasedbe. Ženski pevski zbor Večernica je zapel pesmi Dom Manjev (Miran Rustja) in Slovenija. Nadaljevali so člani mešanega pevskega zbora Lipnica s pesmima v priredbi Emila Adamiča: Rožice cvetijo in Egija Gašperšiča: Čebela na cvetu (besedilo Milke Hartman). Z živahnim nastopom s skladbama Dekle je na pragu stalo in narodno Čebela na paši so prepričale pevke izpod Kamniških planin. Zelo sproščeno pa so iz svojega železnega repertoarja zapeli pevci moškega pevskega zbora Janko Kersnik Lukovica. Tudi Zasavci radi prepevajo na festivalu. Pevke in pevci izpod Svete gore so pod vodstvom Petra Razpotnika zapeli Gerbičevega Bučelarja in šaljivo ljudsko Miška je v mlin pelala. Veseli smo bili nove pevske zasedbe Žbela, ki se je na festivalu predstavila prvič, gre za zbor OČD Koper pod vodstvom Vesne Fabjan Bremec, ki jim želimo uspešno pevsko pot. Sedemnajst pevcev pevskega zbora iz Šmarja - Sapa je potrdilo dolgo delovanje z lepo interpretacijo Simonitičeve: Na Vipavskem in Hafnerjeve: Kaj kleplje. Zbor je vodila gospa Polona Kopač. Na festivalu ne gre brez nastopa Komornega moškega zbora Čebelarke zveze Slovenije, ki ga je na citrah spremljala Neli Zidar. Za ta večer so izbrali Vrabčevo: Pomladni pozdrav in V. & S. Avsenika: Gozdovi v mesečini. Ob lepih izvedbah so poželi dolg aplavz. Moški pevski zbor Duplje deluje že več kot 90 let. Pod vodstvom Dejana Herapoviča so zapeli pesem Letela je čebelica starega znanca festivala Toneta Špendova in večno zeleno Aljaževo: Triglav moj dom. Vokalna skupina Žarek iz Murske Sobotne je ob kitarski spremljavi zapela Kreslinovo: Tam v meglicah nad mursko vodo in Pavčnikovo: Leti moja čebelca. Zbor sestavljajo medicinske sestre, babice in medicinski tehniki. Zborovodji Miranu Rustji je uspelo združiti dva ženska zbora – zbor iz Solkana in iz Rožne Doline. Številčnost pevk je prispevala h kakovostnejšemu in bolj ubranemu petju. Pevke so zapele dirigentovo: Čebelukovica in Kazen Emila Adamiča na besedilo Rudolfa Maistra. Pesem je bolj znana po začetnem verzu Tam gori za našo vasjo. Kot zadnja je zapela pevska skupina Sosedje iz Žirovnice. Poslušalce so navdušili s pesmijo iz risanke Čebelica Maja. Sledila je še pesem V. & S. Avsenika Zinka, Zenka, Zofka. V zasedbi deluje tudi avtor priredb in skladb Tone Špendov. Ker so pevci imeli še spremljevalni trio, harmonike, kitare in basa, je bila izvedba še bolj sproščena in je navdušila polno zasedeno dvorano Čebelarke centra Slovenije. Sledila je podelitev šopkov cvetja vodjem vseh 12 zborov. Pevcem sta spregovorila tudi Boštjan Noč, predsednik Čebelarke zveze Slovenije, in Tomaž Habe, skladatelj, ki je spregovoril o nastajanju zbirke pesmi s čebelarke tematiko za različne vokalne zasedbe. Pesmarico z naslovom Glasbene čebelice bodo poslušalci lahko spoznali ob izidu v mesecu aprilu prihodnje leto. V sklepnem delu so vsi pevci zapeli Slakovo pesem Čebelar.

Dogodek je odlično povezovala Barbara Dimc, ki je tudi duša tega festivala. Po koncu je sledilo prijetno druženje s spontanim petjem in pogostitvijo. Naj med!

Povzeto po: Prof. Tomaž Habe

Odprtje razstave Društva Lipa Domžale – Univerze za III. življenjsko obdobje

Društvo Lipa Domžale – Univerza za III. življenjsko obdobje združuje člane iz več občin, med drugim tudi Občine Lukovica. V petek, 15. septembra 2023, je bilo odprtje razstave izdelkov študijskih krožkov društva v Čebelarke centru Slovenije na Brdu pri Lukovici. Čebelarke zvezi Slovenije se zahvaljujemo za prijazno gostovanje pri njih. Na odprtje razstave so priletele tudi čebelice iz skupin Sončnice in Tempo, ki so zaigrale in lepo zabrenčale prisotnim. Po končanem programu sta razstavo z nagovoroma odprla predsednik Društva Lipa Marjan Ravnar in podpredsednik Čebelarke zveze Slovenije, g. Marko Alauf.

Društvo Lipa Domžale

Foto: DJID, Domžalec.si

90 let čebelarja Mateja Blejca

V soboto, 21. oktobra, je 90 let praznoval Matej Blejc. V imenu ČZS smo ga obiskali skupaj z Albinom Zajcem in Markom Alaufom ter mu zaželeli zdravja. Matko je bil med drugim tudi prvi praporščak Čebelarke zveze Slovenije! Matko, še na mnoga leta!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Sto let Čebelarskega društva Rogaška Slatina

Čebelarsko društvo Rogaška Slatina je bilo ustanovljeno leta 1923, od tega leta imamo v arhivu tudi zapisnike vseh občnih zborov. Prav tako imamo zapisnik prvega občnega zbora, ki je bil 30. decembra 1923 v gostilni pri Tirolcu v Rogaški Slatini. Občni zbor je vodil gospod Alojz Muršič, prisotnih pa je bilo še sedem članov društva. V teh prvih letih je društvo, kot so zapisovali kronisti, imelo toliko članov, kakršna je bila čebelarska letina. Ob dobrih letinah se je članstvo povečalo, ob slabih letinah je močno upadlo. Članstvo pa se je gibalo med 20 in 30 člani. Med drugo svetovno vojno društvu ni bilo dovoljeno delovati. Leta 1946 pa je gospod Tone Kurboš na željo čebelarjev obnovil delo društva. Prvi povojni predsednik je postal gospod Franc Vičič, društvo je imelo 11 članov. Največ članov je društvo doseglo v letih 1960 do 1980, ko jih je bilo več kot 60 aktivnih čebelarjev. S prvim pojavom zajedavca čebel varoje pa je število čebelarjev hitro upadlo in ostali so le najvztrajnejši. Društvo je leta 2003, ob 80-letnici, razvilo društveni prapor, leta 2010 je prejelo občinsko priznanje za dolgoletno uspešno delo. Ob 90-letnici pa je tudi prejelo priznanje Antona Janše I. stopnje, ki mu ga je podelila Čebelarska zveza Slovenije. Letos, ob 100-letnici, ima društvo 45 članov. V društvu se daje v zadnjem času največji poudarek na izobraževanju članstva. Ob praznovanju stoletnice smo pripravili bogato čebelarsko razstavo in svečano akademijo z nastopi otrok iz vrtca, osnovne

šole, moškega pevskega zbora in folkloristov. Praznovanja sta se ob velikem številu čebelarjev in gostov udeležila tudi predsednik ČZS Boštjan Noč in podpredsednik ČZS Marko Alauf. Predsednik društva Uroš Stojan je svoj govor končal z besedami: »Naši predniki so nam zapustili bogato dediščino, bogato društveno zgodovino in veliko znanja. Na nas pa je, da to delo nadaljujemo in vse to prenašamo na naslednike.«

Franc Branko Janžek

Urniki usposabljanj v novembru 2023

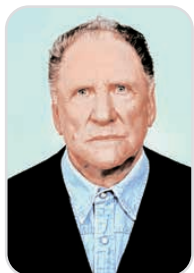
Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Naslov	Lokacija	Datum	Ura	Izvajalec	Kontakt
Izdelava razvojnih načrtov	Četrtna skupnost Sostro, Cesta II. Grupe odredov 43, Ljubljana	6. 11. 2023	17.00	Mojca Pibernik	g. Svete 051 726 909
Uporaba spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojšč- SIRIS, GERK	Čebelarski center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8	7. 11. 2023	16.00	Simon Golob	ga. Kovačević 01 72 96 124
Izdelava razvojnih načrtov	Čebelarski razvojno-izobraževalni center Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	8. 11. 2023	17.00	Mojca Pibernik	g. Perčič 041 523 781
Vzreja matic in ohranjanje KČ	Četrtna skupnost Sostro, Cesta II. Grupe odredov 43, Ljubljana	9. 11. 2023	17.00	dr. Peter Kozmus	g. Svete 051 726 909
Smernice dobrih higienskih navad -OBNOVITVENE	Dom čebelarjev, Brode 37, Škofja Loka	13. 11. 2023	16.00	Aljaž Debelak	g. Demšar 041 482 982
Tehnologija pridobivanja čebeljega strupa	Picerija Briški, Trg zbora odposlancev 56, Kočevje	14. 11. 2023	17.00	Simon Golob	g. Majerle 041 415 314
Čebelarjenje v nakladnem panju	Dom čebelarjev ČD Črnomelj	15. 11. 2023	17.00	Vlado Auguštin	g. Milikovič 030 604 090
Čebelarjenje v nakladnem panju	Hiša Kranjske čebele Višnja gora	22. 11. 2023	17.00	Vlado Auguštin	info@hkc.si
Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Čebelarski center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	23. 11. 2023	16.00	Mojca Pibernik	ga. Kovačević, 01 72 96 124
Smernice dobrih higienskih navad -OBNOVITVENE	Gostilnica in picerija Briški, Trg zbora odposlancev 56, Kočevje	28. 11. 2023	17.00	Urška Ratajč	g. Majerle 041 415 314

*Javno naročilo za izvedbo Usposabljanj v čebelarstvu za programsko leto 2023.

Zapustili so nas

Milan Benčina
1935–2023

V 88. letu nas je zapustil Milan Benčina.

Milan je že pred tretjim rojstnim dnevom izgubil svojega očeta, zato je bilo doma treba kar hitro poprijeti za delo na kmetiji. Mama mu je že zgodaj v zibelko položila ljubezen do dela in do čebel. Celo življenje je delal na železnici kot vlakovodja. Po upokojitvi je intenzivneje čebelaril. Čebele so zaznamovale njegovo življenje. Ne bo ga več na Strugu, kjer je ob čebelnjaku in njivi zelo rad preživljal svoje zadnje dni. Pogrešali ga bomo tudi

v društvu, kjer je z modrostjo in vzorom znal pritegniti v delo ter dejavnosti svoje čebelarske prijatelje. Žal se v družini ni našel naslednik, ki bi ljubil čebele. Umrli je čebelar, z njim so umrle tudi njegove čebele.

Na Strugu bo samevala čebelarska hišica, le nanj bo spominjala.

ČD Sežana

Radovan Birsa
1956–2023

Čebelarsko društvo Šempeter pri Gorici je 30. marca 2023 za vedno izgubilo dobrega čebelarja, lovca, motorista, vojnega

veterana in mizarja. Od leta 1980 je čebelaril v AŽ-panjih in opravljal različne funkcije v društvu. Do konca življenjske poti je bil poverjenik za stojišča – lasišča – v katastrskem območju Branik.

Kot mentor je svoje znanje prenašal na čebelarje začetnike, ki ga bodo zelo pogrešali. Z nasmehom in dobro voljo je rad pomagal in priskočil na pomoč.

ČD Šempeter pri Gorici

Anton Kremesec
1935–2023

Poslovili smo se od dolgoletnega čebelarja, gospoda

Antona Kremesca, člana ČD Ljubljana Moste Polje. Čebelaril je v rodni Metliki, kamor ga je vedno vleklo k čebelam in orehom. Od leta 1970 je aktivno sodeloval pri delu društva. Bil je dolgoletni član upravnega in nadzornega odbora. Kot strokovnjak in poznavalec medu je bil nepogrešljiv ocenjevalec medu v našem društvu. Za svoje delo je prejel vsa priznanja Antona Janše, to je III., II. in I. stopnje. Društvo mu je izkazalo priznanje z odličjem Maksa Avšiča. Bil je cenjen čebelar tudi izven našega društva. Uspelo mu je stskati prijateljske vezi med člani društva, tako v Polju kot v Metliki. Veseli smo bili pogovorov z njim, cenili umirjenost, preudarnost in nasvete, ki nam jih je dajal. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Ljubljana Moste Polje

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

- Učinkovito zmanjševanje števila spor nosem
- Pozitiven učinek na rast kolonij

Api-Bioxal
62 mg/ml raztopina za čebeljo družino

Inovativna formula z visoko učinkovitostjo proti varozam, varna in z odlično toleranco.

OBDOBJE UPORABE:

- POMLAD (februar/marec)
- JESEN (avgust/september)
- Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:

- 100% študije s pozitivnimi rezultati proti nosemi
- Vec kot 25% povečanje populacije čebel
- Vec kot 20 držav, kjer se uporablja

Chemicals Laif

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmaceutom.

080 13 15
VETCONSULT PHARMA d.o.o.

Priprava septembra 2022

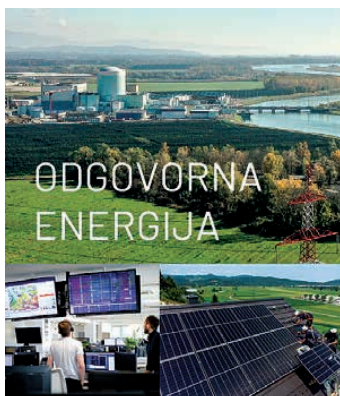
ČEBELARSKI CENTER GORENJSKE
Rožna dolina 50a, 4248 Lesce

- IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA
- PRODAJA AŽ IN LR SATNIC

031/628 499

www.cricg.si

cebelarski.center@gmail.com

 Proizvajalec in dobavitelj nizkoogljične energije za zanesljivo oskrbo odjemalcev

 Vodilni investitor in razvijalec jedrske tehnologije v Sloveniji

 Promotor in investitor v obnovljive vire energije in napredne energetske storitve

gen-energija.si

Gredo za med. **A1**

A1 TV in internet paketi

VOYO vključen v vseh paketih

Vse, kar si.

A1.si

Opis paketov in promocij je skupaj s cenami ostalih storitev in Cenikom, Splošnimi in Posebnimi pogoji na voljo na 040 40 40 40, A1.si in na prodajnih mestih A1, A1 Slovenija, d. d.

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

API KON-TAKT

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287

SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebelskaoprema.si

APIS MED

izdelava kakovostnih satnic
pošiljanje po pošti
čebelarstva oprema

TRGOVINA
Opekarska cesta 16,
1360 Vrhnika

PONEDELJEK - PETEK
9.00 - 12.00
14.00 - 16.00

V mesecih april, maj in junij
ob sobotah odprto 9.00 - 12.00

www.apis-med.si
info@apis-med.si
01 755 12 82

Pri nas dobite preverjeno in cenovno ugodno opremo!

EVRO API ČEBELARSTVO

Stik: 070 758 752
www.evroapi.si

Čebelarstvo PISLAK BALI
Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

PREDELAVA VOSKA

Izdelujemo satnice vseh dimenzij iz vašega voska

Ponujamo vam tudi cvetlični in akacijev med v kozarcih ali poljubni embalaži

031/734 905 • info@cebelsarstvo-pislak.si • www.cebelsarstvo-pislak.si

IZDELAVA ČEBELNJAKOV PO MERI

MIRKO PRAŠNIKAR
TEL. ŠT: 030 761 169

Uporabite čebelji koridor za preprečevanje čebeljega ropa!

5 kosov za 29,80 €

PLINSKI SUBLIMATOR za oksalno kislino
Izboljšana verzija, večja plinska kartuša

Cena: 169 € + brezplačna dostava

Brez elektrike!

Naročila na 031 536 229

www.plinskisublimator.si

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN
Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.:
9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,
pet.: 9.00 - 15.00
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

NOVO!!!

**PRIDOBILI SMO CERTIFIKAT
ZA PREDELAVO VOSKA V
SATNICE**

**ČEBELARJEV, KI SO VKLJUČENI V
SHEMO EKOLOŠKEGA
KMETIJSTVA.**

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.
**MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.**
OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

MATIČNA REŠETKA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHACI ZA SATNIKE

**PE ČEBELARSKI CENTER
MARIBOR**
Streliška 150, Maribor
Tel: +386(0)2-331-80-10
Nov delovni čas:
Ponedeljek, sreda, petek, 8.30-17.00
četrtek 8.30 - 14.30
sobota: 8.00 - 12.00
Torek, nedelje in prazniki zaprto.

GSM: +386(0)51-348-426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje
Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

**Čebelarska oprema in drobni
pribor - satne osnove
pogače za čebele - literatura**

**Steklena in kartonska embalaža
Čebelji pridelki in darila**

Naročeno blago vam lahko pošljemo s
paketno pošto, pri večji količini pa po
želji dostavimo na dom!

KIPGO
ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎ (01) 729 61 30, e pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

**OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET**

IZDELUJEMO:
- PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E: 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJE AŽ KOZINC 11 + 3

EMBALAŽA ZA MED:
- STEKLENA
- PLASTIČNA
- KARTONSKA
- POKROVČKI

**GRELCI
MEDU**

**IZPARILNIK
ZA OKSALNO
KISLINO**

12 in 220V

**IZOLACIJSKA
PENNA ZA
AŽ IN LR
PANJE**

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

**ZAŠČITNA
OPREMA ZA
DELO S
KISLINAMI**

**NALEPKJE ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJAVE IN PRELEPKJE
od 0,35
EUR/POLA**

Čebelarjem z veljavno
člansko izkaznico priznamo
5% popusta pri gotovinskem
nakupu v vrednosti nad
100 EUR v naših prodajalnah.

- PANJI,
- OPREMA ZA PANJE,
- SATNICE,
- ZAŠČITNA OPREMA,
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI,
- OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV,
- TOČILA,
- CEDILA,
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU,
- OPREMA ZA POLNJENJE MEDU,
- EMBALAŽA.

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LEŠENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALT'2 SATA, PREŠE ZA VOŠČINE

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

5 % popust pri gotovinskem nakupu
v vrednosti nad 100 EUR
za člane ČZS

**ODKUP VSEH VRST MEDU.
ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:
040 745 750 ali 040 748 588**

Čebelarstvo lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

Predelava čebeljega voska in čebelarški pripomočki

A Deutsch Haseldorf 75, 8493 Klösch T +43 3475 2270
M info@wachs-hoedl.com W www.wachs-hoedl.com

Satnice iz lastnega voska

-Možnost ogleda predelave lastnega voska od 20 kg ali starih satnic od 50 kg naprej, v nove satnice.
Obvezna predhodna telefonska najava.

-Menjava voska od 1 kg naprej.
AŽ in LR vedno na zalogi.

-Velika izbira čebelarških pripomočkov.

Več informacij na:

wachs-hoedl.com

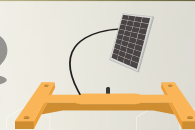
BeeConn

@beeconn.si

beeconn.si

SMS

NOVO!

BeeConn Lite GPS

Enake prednosti kot BeeConn Lite in dodatne funkcije:

- Natančna lokacija tehtnice
- Obvestilo ob alarmu - takojšnje zaznavanje premikov (napad živali, kraja)
- Sledenje premikom v primeru kraje
- Opcijska integracija z aplikacijo

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK - PETEK:

09.00 - 12.00

13.00 - 16.00

SOBOTA:

ZAPRTO

IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO
OXALIKA PRO EASY

art. 7819

- Priklop: 12V ali 230V z nadzorom temperature 200°C
- Trajanje sublimacije: 10 sekund/1 g

SODI ZA VINO

art. 9100

TOČILA ZA MED

art. 4400

KUHALNIKI VOŠČIN

art. 3300

KALUP ZA VLIVANJE SATNIC
AŽ/LR/DB

art. 6655, 6656, 6657

LOGAR TRADE D.O.O.

POSLOVNA CONA A 41

SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com

f belinka

belinka

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

MIZARSTVO
KRŽE
1936

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200

01-755-13-17